

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Izbaja vsak dan razen sobot, nedelj in praznikov.
Issued daily except Saturdays, Sundays and Holidays.

Uredniški in upravniški prostori:
2657 S. Lawndale Ave.
Office of Publication:
2657 South Lawndale Ave.
Telephones, Rockwell 4904

LETO—YEAR XXIX Cena lista je \$6.00 Entered as second-class matter January 16, 1936, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. CHICAGO, ILL., SREDA, 4. NOVEMBRA (NOVEMBER 4), 1936. Subscription \$6.00 Yearly STEV.—NUMBER 218

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

SLOVENSKI LETALEC V SLUŽBI ŠPANSKE VLADE

Primerci zbirajo prispevke za špansko ljudsko fronto

TRŽASKI LETALEC PADEL

Zagrebska "Istra" z dne 16. oktobra poroča, da je slovenski letalec Križaj v službi španske ljudske armade. Križaj je bil pred tremi leti v italijanski armadi in pri manevrih v Furiantski je z letalom vrjed pobegnol iz Italije. Zdaj je sporočil svojim prijateljem v Jugoslaviji, da se nahaja v Barceloni. Križaj je doma iz Ajdovščine.

Dalje poroča "Istra", da so Slovenci in Hrvatje v Julijaki Krajini zbrali 200 frankov za špansko ljudsko fronto. Ta skromni znesek so zbrali po novicah, dasi so sami v največji bedi, v katero jih je pognal okrutni italijanski fašizem, kljub temu da zmagajo španski demokrati, katero ograja španski fašizem.

Primorski emigranti v Jugoslaviji so tudi zbrali in poslali španski vladi 95 frankov v znak solidarnosti.

Madrid. — Španski antifasištski listi so poročali, da je 30. septembra padel pri Toledu italijanski protovojlaski letalec Giordano Viezzoli iz Trsta, ki je v službi španske demokracije. Viezzoli, star 26 let, je bil sin starega tržaškega republikanca in irendista, ki je tudi pod fašizmom obdržal svoje Mazzinijeve revolucionarne ideje in tako je vzgojil tudi svojega sina Giordana. Pred šestimi leti je bil Giordano, kot letalec v italijanski armadi, obsojen na šest let zapor zaradi nekega protifašističnega dejanja, a je pobegnol iz Italije v Jugoslavijo, od tam pa v Francijo, kjer je bil aktivni v organizaciji italijanskih antifasištov "Giustizia e Libertà". Za njim v Pariz je prišel tudi njegov oče z mlajšim sinom in vsi trije so delovali za svobodo Italije.

Ko je izbruhnila civilna vojna v Španiji, je Giordano vprašal očeta, če lahko odide na pomoč španski vladi. Stari Viezzoli je odgovoril: "Če bi bil jaz 20 let star, bi šel takoj". Sin je odšel. Giordano je bil eden najdrznejših in najpogumnejših letalcev v službi španske vlade; on je bil tisti, ki je razdejal tajni uporniški aerodrom pri Madridu in o katerem činu je pisala vsa Evropa. 30. sept. so pa njegovo letalo napadli štirje italijanski aeroplani z znakom Fiat in zadela ga je krogla iz mitraljeza. Padel je. Eden njegov tovariš je bil tudi ubit, tretji mož njegove posadke se je pa rešil, dasi je bil težko ranjen. Ta, Spanec, je potem sporočil o junaški smrti mladega Tržačana. Rekel je, da je videl mnogo hrabrih ljudi, ali Giordano Viezzoli je bil pravi junak. Nekaj dni kasneje je prišel iz Pariza stari Viezzoli s mlajšim sinom v Madrid in tamkaj je pokopal svojega mrtvega sina.

Madrid 3. nov. — Fašistični generali so spet napeli vse svoje sila, da zlomijo obrambne črte španske ljudske milice naokrog Madrida. Včeraj so izbruhnili bežni boji ob cesti Guadalajara-Zaragoza 15 milj severovzhodno od Madrida. Fašistični letalci so spet silno aktivni in včeraj so bombardirali madridska predmestja: število mrtvih v Madridu in predmestjih vsled bomb iz zraka je doslej naraslo na 216.

Mladinska kampanja v oktobru

Prinesla je mladinskemu oddelku SNPJ 167 novih članov, 1388 v sedmih mesecih

Kampanja za nove člane mladinskega oddelka naše jednote je v oktobru pridobila 167 novih članov temu oddelku. Rezultat kampanje od 1. aprila t. l., odkar traja, to je v sedmih mesecih, je 1388 novih članov.

Bratje in sestre, še dva meseca kampanje sta pred nami! Ali smemo upati na 2000 novih članov v mladinskem oddelku SNPJ ob koncu kampanje?

Če se korenito zavzamemo za ta cilj, ga lahko dosežemo. Nič ni nemogočega!

Lepi uspehi naše armade agitatorjev in agitatoric v zadnjih sedmih mesecih so nam porok, da bodo z dobrim delom nadaljevali do konca. In če pritisnejo še oni, ki so zadnje mesece stali ob strani, bo naš cilj toliko prej in s toliko večjo gotovostjo dosežen.

Naprej vsi! Zavedajmo se vsi, da nam je močen mladinski oddelek potreben, ker mladinski oddelek je rezerva za oddelek odraslih. Zavedajmo se, da nam je močna bratska organizacija, kakršna je SNPJ, potrebna—da nam je potrebno kooperativno zavarovanje, katero nas lahko uči, kakšne koristi ima naš delavec, če je neodvisen od nadvlade privatnega kapitala.

Naprej za še večjo in še boljše Slovensko narodno podporno jednoto!

F. A. VIDER, gl. tajnik.

Japonci obdolženi mučenja mornarjev

Incident razburil angleške avtoritete

Sanghaj, 3. nov. — Angleški mornariški častniki so sinoči obdolžili japonsko policijo mučenja nekega angleškega mornarja. Zbadali so ga z nalivnim peresom v meso pod nohti in v rane, ki so jih tako povzročili, vlivali črnilo, da izsilijo iz njega priznanje, da je oseliparil nekega voznika taksija za voznino. Ta je bil eden izmed treh mornarjev, katere je japonska policija pretepla v Keelungu, v mestu na japonskem otoku Formosi, 7. oktobra. Zaradi tega incidenta je britski podadmiral Charles Little, poveljnik angleškega brodograja na vzhodu, odgodel odhod na Japonsko.

Uradniki angleške vojne mornarice na vzhodu pravijo, da je japonska policija napadla in aretirala mornarje na obtožbo, da niso plačali voznine in da so se upirali aretaciji. Dva mornarja sta po mučenju priznala, da sta oseliparila voznika, tretji, kateremu je policija razbila čeljust, pa se je uprl, nakar je bil vržen v ječo. Tam so ga še nadalje mučili in končno izsilili iz njega priznanje.

Britske mornariške avtoritete so izjavile, da imajo dokaze, da so mornarji plačali voznino. Po napadu na mornarje se je v japonskem policijskem uradu oglasil angleški poročnik T. C. Packeraford in zahteval izpustitev jetnikov, a se je moral umakniti, ko so mu zapretili, da bodo tudi njega vrgli v zapor.

Porast uposlenosti v privatnih industrijah

Washington, D. C. — Federalna uposlevalna služba je preskrbela delo 167,000 delavcem v privatnih industrijah v septembru, se glasi poročilo delavskega departmeta, v istem mesecu pa je prejel 255,000 novih aplikacij. Število v industrijah uposlenih delavcev je doseglo najvišjo točko od l. 1930.

Protiunjska firma se pritožuje

Washington, D. C. — Remington-Rand korporacija, ki izdeluje pisalne stroje in pisarniško opremo, se je pri federalni borzni komisiji pritožila, da je stavka v njenih tovarnah povzročila padec vrednosti njenih delnic. Stavka v sedmih tovarnah te družbe je izbruhnila 27. maja, ko je odklonila zvišanje mezde in priznanje unije.

Domače vesti

Mladi rojak ustrelil ženo in sebe
Chicago. — Joseph Oklešen, star 25 let, je zadnjo nedeljo zvečer v prepiru ustrelil svojo 23-letno ženo Bertho in potem še samega sebe. Kakor poročajo, je bila vzrok čezmerna ljubosumnost mladega moža. Oba sta bila iz mlade generacije in stanovala sta na naslovu 10528 Perry ave. v Pullmanu. Zapustila sta tri majhne otroke, katere je vzela policija v svoje varstvo, dokler se ne odloči, če jih pošlje v kak zavod ali izroči sorodnikom.

Nov grob v Lyonsu
Chicago. — V predmestju Lyonsu je 1. t. m. umrl Anton Cendol, star 56 let in rojen v Livki nad Kobariđom na Primorskem. Bil je član društva 270 SNPJ. Pokojnik leži pri pogrebniku na naslovu 4039 Joliet ave., Lyons in pogreb se vrši v sredo, 4. nov., ob pol desetih predpolodne na pokopališče Mt. Auburn.

Se en grob v Illinoisu
Bradley, Ill. — Tu je umrl John Draiker, rojen v Dolu pri Brezovici.

Star pionir umrl
Frontenac, Kans. — Dne 24. okt. je tu umrl Joe Kernc, star 78 let in rojen v Zagradu pri Škofljanu na Dolenjskem. V Ameriki je bil 43 let in tu zapuša ženo in dve omožni hčeri Frances Tratar in Alojzija Parkel.

Nov grob v Penni
Johnstown, Pa. — Pijučnica je pobrala Antona Dimca. Star je bil 60 let in rojen v Gabrleu pri Mokronogu. V Ameriki je bil 24 let in član SNPJ. Zapuša ženo in tri hčere.

Nesreča pri delu
Fairport Harbor, O. — Frank Zalek, dolgoletni član SNPJ, si je pred nekaj dnevi pri delu v tovarni Diamond Alkali zlomil noogo. Nahaja se v Lake county Memorial bolnišnici.

Novice iz Youngstowna

Youngstown, O. — Zadnje dni sta umrla dva člana tukajšnjega društva 153 SNPJ. Prvi je Mike Savič, star 57 let, ki zapuša ženo in dva odrasla sinova, druga je pa Elizabeta Belković, stara 47 let in rojena nekje na Dolenjskem, ki zapuša tri sinove in dve hčeri. — Rozi Vuković je tako nesrečno padla po stopnicah, da si je zlomila obe roki. Zdravi se doma, 2427 Taylor st., kjer jo naj člani obiščejo.

Poroka
Delmont, Pa. — Tu sta se poročila Albin Sercel in Mary Križaj, oba člana SNPJ od mladega. Nevesta je bila rojena v Dodsonu, Md. Obilo sreče!

v zmago madridske vlade in španske demokratične republike. Gurrea je ostro kritiziral "zapeljane katolike, ki pojejo hozana fašizmu in blagoslovljajo fašistične morilce" in razbojnike v Španiji.

Slika kaže španska dekleta na fronti, kjer se borijo za obrambo republike.

PROSPERITETA JE ŠLA MIMO DELAVCEV

Produkcija se je povečala, ne pa mezde

POROČILO DELAVSKE FEDERACIJE

Washington, D. C. — (FP) — "Prosperiteto uživajo oni, ki striščejo kupone, ne pa delavec," pravi Ameriška delavska federacija v svojem buletinu, ki vsebuje pregled bizniških aktivnosti v zadnjih devetih mesecih tega leta. "Vse industrije zaznamujejo porast profitov, toda dobička ne delijo z delavci, ki so producirali bogastvo."

Federacija je ugotovila zvišanje delovnih ur na teden, ne pa plač, dasi so cene življenjskim potrebščinam poskočile tri odstotke. To pomeni aktualni padec delavske kupne sile pet odstotkov.

Industrije izkazujejo velkanski napredek v tem letu, ne pa delavci. Cevlarska industrija na primer je zvišala produkcijo deset odstotkov na posameznega delavca, toda zaslužek je padel 2,6%. Slično razmerje kaže industrija jekla in tekstilcev.

Zaeno s porastom produkcije so se dvigali profiti. V prvi polovici tega leta so se profiti 230 velikih korporacij povečali 58 odstotkov v primeri z isto dobo preteklega leta. Izgledi kažejo, da bodo te korporacije ob koncu leta dosegla rekord.

Koristi od povečane produkcije imajo delničarji v obliki dividend, ne pa delavci, ker splošna mezna izplačila se niso dvignila. Dividende so poskočile 23 odstotkov v tem letu, od \$1.12 na \$1.40 na vsako delnico, po poročilu, katerega je federalni obrtni komisiji predložilo 492 kompanij in korporacij.

Edina pridobitev, ki jo omenja Ameriška delavska federacija v svojem pregledu, je povečanje števila uposlenih delavcev. V septembru tega leta je bilo v industrijah uposlenih 2,250,000 več delavcev kakor v istem mesecu preteklega leta.

Federacija ne priporoča v svojem pregledu nobene remedije glede odprave razlike ali razdelitve bogastva, ki so ga nakopile industrijske korporacije v zvezi s porastjo produkcije blaga.

Minimalna mezda v Novi Zelandiji

Wellington, N. Z., 3. nov. — Delavska vlada v Novi Zelandiji je določila 76 šillingov (okrog \$19) minimalne tedenske mezde za delavce in 36 šillingov (okrog \$9) za delavke.

Stavka zajela vsa zapadna pristanišča

Federalna komisija ustavila preiskavo

San Francisco, Cal., 3. nov. — Pomorski promet ob zapadni obali, od San Diega, Cal., do Seattle, Wash., je v zastoju zaradi stavke mornarskih delavcev. Simpatične stavke so izbruhnile tudi v pristaniščih na vzhodu in ob Mehiškem zalivu. Federalna mornarska komisija je morala ustaviti preiskavo, ko so reprezentantje unije odklonili sodelovanje. Število parnikov, ki so zajeti v pristaniščih, je naraslo na 145.

"Sedeča" stavka mornarskih delavcev v New Yorku je preprečila odhod dveh velikih potniških parnikov. Parobrodni magnet je so potem sklicali konferenco, na kateri bodo razpravljali o situaciji, ker se stavka še vedno razširja. Samo v stavki ob zapadni obali je zavojevanih okrog 37,000 delavcev.

Podadmiral Harry G. Hamlet, načelnik federalne mornariške komisije, je moral ustaviti preiskavo, ko se ni noben unijski predstavnik prikazal na konferenci. Zastopniki parobrodskih družb so prišli, toda podatki niso hoteli nobene izjave.

Reprezentantje stavkarjev so pozneje izjavili, da so odklonili sodelovanje s federalno komisijo, ker je podadmiral Hamlet prinesel na površje vprašanja, ki nimajo nobene zveze s preiskavo. "Unija ne more priznati avtoritete komisije pri odločevanju vprašanj v tej kontroverzi, ki se direktno nanašajo na pravico kolektivnega pogajanja, mezde, delovnih ur in drugih pogojev," so izjavili zastopniki stavkarjev.

Stavka ni doslej povzročila nemirov in se povsem razlikuje od one, ki je izbruhnila pred dvema letoma in povzročila krvave bitke, v katerih je bilo več oseb ubitih in ranjenih.

Stavkujoči mornarji v Houstonu, so včeraj pregnali pristaniščne delavce, ko so skušali prodrati skozi vrsto piketov, ki so zastražili pomole in s tem ustavili odhod več parnikov.

'Neutrals' v ostrem spopadu v Londonu

Kako fašisti goljufajo Maročane

London, 3. nov. — Ožji odsek mednarodnega nevrševalnega odbora se je včeraj spet sestel in razpravljal o sugestiji lorda Plymoutha, naj bi odbor postavil "opozovalce" ob vsaki Španiji, ki naj sporoče vsako kršitev nevtalnosti. Seja je trajala tri ure in bilo je precej prerakanja, toda odsek ni končno zaključil ničesar. Portugalski delegat je ponovno protestiral proti predlogu Sovjetske unije za mednarodno blokado španskih in portugalskih pristanišč. Delegat je rekel, da je predlog "huda žalitev" za Portugalsko.

Barcelona, Španija, 3. nov. — Dr. Kenneth Loutit, načelnik angleške enote Rdečega križa na španskih bojiščih, poroča, da so po nedavni bitki pri Tardieni njegovi ljudje našli na 300 ubitih afriških Maročanov, ki so imeli pri sebi velike množine starih avstro-ogrskih in nemških bankovcev, ki so že davno brez veljave. Dr. Loutit sklepa, da španski fašistični poveljniki plačujejo Maročane v tem "denarju" in slednji ne vedo, da je njihova plača brez vsake vrednosti.

PROTIFAŠISTIČNE DEMONSTRACIJE V FRANCIJI

Napadalca na italijanskega konzula aretirana

ITALIJANSKI POSLANIK PROTESTIRA

Paris, 3. nov. — Velika množica protifašistov se je sinoči zbrala na trgu pred sodiščem v Chamberyju po aretaciji dveh komunistov na obtožbo napada na italijanskega konzula Soardija. Policija je razgnala demonstrante, ki so kričali: "Proč z Musolinijem!"

Francoske avtoritete so odredile preiskavo napada na italijanske fašiste, ki so bili tepeni v bitki s francoskimi komunisti zadnjo nedeljo. Bojazen, da bo incident povzročil nove zapletitve, se je povečala.

Aretirana komunistka sta Perrotin, zidar po poklicu in sofer Croissant. Oba sta bila poslana v ječo na obtožbo napada na italijanskega konzula, toda Croissant je bil pozneje izpuščen iz zapore.

Poleg konzula so bili ranjeni štirje drugi italijanski fašisti v spopadu, ki je sledil, ko so levičarji razbili fašistični shod. Avtoritete so izjavile, da je po-

Španija lahko kupuje orožje v Ameriki

Izjava uradnika državnega departmeta

New York. — (FP) — Španska republika ima legalno pravico, ki ji dovoljuje kupovanje orožja, municije in drugega bojnega materiala v Združenih državah. Tako se glasi uradna izjava državnega departmeta.

Izjavo je podal Joseph C. Green, načelnik federalne kontrole orožja in municije v državnem departmetu, objavila pa jo je organizacija Prijatelji španske demokracije. "Amerika nima nobenega zakona ali pogodbe, ki bi prepovedovala pošiljanje orožja, streliva in bojnega materiala madridski vladi ali pa rebelom," se glasi uradna izjava. To pomeni, da vsak priklaj, izvajaj s katerokoli strani z namenom, da se ustavi pošiljanje orožja, nima legalne veljave.

Nevtalnostni pakt, ki so ga sklenile evropske države, je po mnenju Prijateljev španske demokracije le krinka. Italija in Nemčija, ki sta podpisali ta pakt, pošiljata bojna letala, tanke in drugo orožje fašističnim rebelom, dočim je madridska vlada žrtve blokade, ki jo izvaja Francija in druge države.

Vesti iz Londona se glasijo, da je angleška delavska stranka revidirala svoje prejšnje stališče, ko se je na svoji konferenci odprto izrekla, da ne sme madridski vladi nihče zanikati pravice glede kupovanja orožja in streliva na svetovnih tržiščih.

Obravnava proti delavcem odgodena

Oakland, Cal. — Obravnava proti E. Kingu, Franku Connerju in E. H. Ramsayju, članom unije mornarskih delavcev, ki so obtoženi umora pobojnika neke parobrodne družbe, je bila na apel obrambnega odbora odložena na 16. novembra.

Uradne vesti drustev SNPJ

JOHNSTOWN, PA.—Društvo "Naša Sloga" št. 600 SNPJ, ki je že parkrat naznanilo, da priredi veselico z igro dne 14. nov. t. l. v SDD na Moxhamu, jo s tem preklicuje, ker se vsled važnega vzroka na omenjeni dan ne bo vršila. Prireditelj se preklicuje radi težke bolezni igralca, ki je imel eno glavnih vlog v igri "Stari grebi". Društvo točasno še ni sklenilo, kdaj se bo omenjena prireditev vršila, upamo pa, da se bo vršila enkrat v prihodnjih par mesecih. Vred tega opozorjam vse članice, ki imajo vstopnice in vse one, ki so že vstopnice za to prireditev kupili, da jih obdržijo, ker bodo veljavne kadar se bo prireditev vršila, o čemer bomo pravočasno poročali.

MARY KONCHAN, tajnica.

Kraya, Pa.—V srednji izdaji Prosvete z dne 21. okt. se mi je v poročilu o naši veselici vrnila pomota. Glasiti bi se moralo, da se veselica vrši dne 25. nov., ne 26. nov., kakor je bilo poročano. Veselica bo torej na predvečer zahvalnega dneva dne 25. nov. Ujudno ste vabljeni vsi.

Anton Tauželj, tajnik.

Chicago, Ill.—Sporočam težko izgubo treh članov društva "Slovenski dom" št. 86 SNPJ v tem letu. Thomas Skrbinek, ki je bolehal dalj časa in se nahajal pri svojem sinu Louis Skrbinku, je umrl 1. maja. Njegova skrbna streljica je bila Brigita Skrbinek in zasluži priznanje in najlepšo zahvalo za svoje trdo delo. Naše društvo mu je oskrbelo lepe spoved pod vodstvom pogrebne L. Zefrana na bližnjo postajo. Pokojnikovo truplo je bilo na zahtevo sorodnikov odpeljano v državo Kansas in tam pokopano poleg umrle žene. Društvo št. 19 ga je sprejelo in se korporativno udeležilo pogreba ter ga spremilo k zadnjemu počitku. Lepa hvala temu društvu za častno udeležbo in trud.

Martin Bartoni, dolgoletni član našega društva, je po kratki mučni bolezni umrl dne 28. sept. Pogrebne obrede je vodilo društvo Woodman in pokopan je bil po katoliških obredih na St. Joseph pokopališču iz pogrebniškega zavoda L. Zefrana.

Agilna članica Paulina Držić je bila prepeljana z doma v bolnišnico in se isti dan 10. okt. ob 4.15 popoldne umrla. Rojena je bila 2. februarja 1894 v Trbovljah na Stajskem. Pripadala je k društvu št. 86, ženskemu klubu "Bled" ter soc. klubu št. 16. Povsod je bila priljubljena in vneta za vsako napredno idejo. Udeleževala se je vedno društvenih sej, kar ni ženska navada in bila tudi predsednica društva št. 86 leta 1932 in sodelovala je tudi v drugih odborih. V prerano smrt jo je privedlo slabo zdravje moža in družinske skrbi. Pogreb se je vršil dne 13. oktobra ob 3. popoldne ob veliki udeležbi bratov in sester, sodelov in znancev. Udeležili so se: društvo št. 86, ženski klub Bled in klub št. 16 JSZ. Nostile so jo ženske kluba "Bled", ki imajo pripravljene uniforme. Poslovni govor je imel Filip Godina, upravitelj Prosvete, v imenu društva št. 86 in kluba št. 16 JSZ, Mrs. Suštarić pa v imenu kluba "Bled". Pokopana je bila civilno na narodno Česko pokopališče. Družina John Držić je zelo poznana in ima dosti prijateljev. Društvo "Slovenski dom" izreka preostalim globoko sožalje, blagi pokojnici pa ohranimo časten spomin.

Dne 27. okt. je umrla Frida Pander, hči sobrata in sestre Kravanja. Bila je učiteljica. Pogreb se je vršil 31. okt. ob 2. popoldne iz pogrebniškega zavoda na Ross Hill cemetery. Zapuščata moža, hčerko, ki je članica društva, starša, dva brata in dve sestre. Blag ji spomin!

Težko bolan je Jack Grile. Nahaja se v Alexian Brothers bolnišnici in priporoča se prijateljem, da ga obiščejo. Obisk je dovoljen.

Nadalje se naznanja članom našega društva, da se bolj zanimajo za društvene seje, da ne bodo skoraj sami uradniki navzoči. V načrtu imamo veselico, katera se bo vršila v januarju in za to je treba nekaj ukreniti, da se načrt izvrši v dobrobit dru-

štva in v zadovoljstvo posestnikom. — Naj tudi omenim, da pevski zbor Prešeren priredi koncert 15. nov. ob 3. popoldne v dvorani SNPJ. Ker je ta zbor popularen in se je že večkrat korporativno udeležil naših priredb, je tudi naša dolžnost, da mu poset vrnemo. Program bo bogat s šalorigo. Vstopnice se dobijo pri članih našega društva in stanejo samo 35c. Pridite na prihodnjo sejo, 15. nov. ob 9.30 popoldne in vprašajte zanje.

F. Teropjič, zapisnikar.

Eveleth, Minn. — Članicam društva Eveleth št. 130 SNPJ se naznanja, da prihodnja redna seja se bo vršila drugo nedeljo v mesecu dne 8. nov. ob eni uri popoldne v Društvenem domu, namesto drugi ponedeljek zvečer. To je sklep zadnje društvene seje. Vabim vas, da se vse udeležite seje. Več nas bo, lažje kaj storimo v korist društva in jednote. Opozorjam vas tudi, da je še samo dva meseca kampanja ml. oddelka. Pojdimo na delo vse in pridobimo še kaj novih članov! V preteklem letu je naše društvo pridobilo 10 članov. Letos se nimamo tega številca. Zato na delo, da ne bomo šle nazaj, ampak naprej!

Johana Zadnikar, tajnica.

Blaine, O. — V imenu društva 333 se iskreno zahvaljujem vsem, ki ste nas obiskali prošle soboto na vinski trgatvi. Predvsem gre zahvala onim, ki so delali in čuvali grozdje in sadje, enako tudi vsemu občinstvu. Posebno so bili pridni trgatvi grozdja z Windsor Heightss, Mrs. Hribar s sinom in hčerko, ki je tako pridno posegala po prepovedanem sadu, da je naš mož postavil vedno jim bil za pešami. Imel je dosti posla z mrs. Mihaič in mrs. Koren. Bratu mrs. Korenove (imena njegovega ne vem) se lepo zahvalim za spretno trgatve. Imeli smo vsi oči odprte, pa še nas je hotel ukantiti in bil je večkrat v "špekambri" ter globlo plačal radevolje. Res je dobro, če je človek visoke postavbe. Slabo je bilo tudi za mrs. Rozie Skoff iz Barton. Mislim, da si je precej roko nategnila. Hvala vsem bližnjim in oddaljenim za vse. Naši blagajni ste pripomogli dosti in ob priliki vam vrnemo. Pregovor pravi: v slogi je moč. Zabavali smo se do belega dne in je vse lepo šlo. To je bila prva trgatva v naši naselbini. Zelimo jih še več. Enako se bomo zabavali na zahvalni dan v Bridgeportu, ki je nekako središče Slovencev ter imajo večjo dvorano. Zato smo jo najeli za omenjeni dan. Imeli bomo razvite zastave društva JSKJ. Ker smo skoro vsi člani obeh društev, vas ujudno vabim vse bližnje in oddaljene.

Nick Glogovsek, tajnik.

Pueblo, Colo. — Naznanjamo članstvu društva Oreš št. 21 SNPJ, da društvo priredi veselico v nedeljo zvečer 8. novembra. Začetek ob pol 8. uri. Igrala bo sta starejši in mlajši Peček. Kakor običajno se društveni odbor trudi, da nudi malo užitka svojim članom (icam) in se vsi skupaj malo pozabavamo. Članstvo naj premisli, da društvo ima veliko stroškov ob koncu leta. Zato moramo gledati, da blagajna ne bo šla pod ničlo. Obenem apeliram na članice, da se bolj redno udeležujejo seji, ker v prihodnjih par mesecih bomo imeli dosti diskuzij za sejo federacije v južnem Colorado, katera se bo vršila v Pueblu v januarju 1937. Upam, da se bo članstvo odzvalo množestveno temu vabilu na omenjeni dan. Obenem vabimo vse občinstvo v Pueblu kakor tudi iz bližnjih naselbin. Za veselili odbor:

Mihael Graboyan.

Johnstown, Pa. — Društvo "Triglav" št. 82 SNPJ obhaja svojo 28 letnico dne 7. novembra. Začetek točno ob 8. zvečer. Vstopnina 25c. Program bo obširen. Nastopi naše pevsko društvo "Jugoslavija" z lepimi pesmami. Druga točka je umetni ples (tap dance) izvajala ga bo Lillian Česalnick, članica mladinskega oddelka. Spremljal jo bo Hanz Romer. Zadnja točka je igra "Micka" v enem dejanju. Pokazeta se bo vršila v januarju in za to je treba nekaj ukreniti, da se načrt izvrši v dobrobit dru-

pečlar, ki se stanarine ne more

plačati. Gospodinja hoče stanarino ali on je ne more plačati. Ko je najbolj v zadregi, dobi pisamo, da mu teta zapuška vse premoženje in Mieske, da naj dobro skrbi zanjo. Kakšna je ta Mieska, boste videli na 7. novembra zvečer. Igra je kratka in komična. Po programu bo ples, in igral bo Kazlitzor orkester. V kuhinji se bodo servirala dobra jedila, v točlinici pa vsakovrstne pijače. Ne zamudite tega večera, ki vam nudi veliko zabave in razvedrila! Društveni sklep je, da vsak član plača 25c, če se veselice ne udeleži. Članstvo se prosi, da upokleva to in ne izgovarjate se pri tajniku, da ne bi plačali, ker to je društveni sklep in ga mora vsak upoštevati. Vsi na veselico ob blizu in od daleč na 7. novembra!

Za veselili odbor,

Theresa Glavach, 82.

McIntyre, Pa. — Popravek k poročilu o bolnikih društva 361 SNPJ z dne 21. okt. v koloni Domače vesti. Društvo je imelo v bolnišnici pet članov in članic, in sicer Valentina Chiochia, Jos. Kastelica, Mary Yaksetich, Antonjo Kalister in Olga Kalister, zadnja je članica mladinskega oddelka. Operaciji so se morali podvreči sledeči: Valentin Chiochia, Antonja Kalister in Olga Kalister. To je točno poročilo in prosim, da se v tem smislu popravi v Prosveti, tako da bodo sorodniki prizadetih na jasnem. Sedaj so že vsi doma, v domači oskrbi.

Vincent Yaksetich, tajnik.

Calumet, Mich. — Naznanjam članstvu društva Bratska Sloga št. 62, da je društvo na svoji zadnji seji dne 18. oktobra sklenilo, da za mesec november mora vsak član in članica doplačati 15 centov v društveno blagajno za kritje društvenih stroškov, to je, vsak član in članica mora plačati 15 centov več asesmenta za november.

Prosimo, da to naznanilo upoštevate, posebno pa prosim oddaljene člane, da za mesec november pošljejo 15 centov več. **John Mukavec, tajnik.**

Cleveland, O. — Društvo Vipevski Raj št. 312 SNPJ se na tem mestu zahvaljujem vsem, ki ste kaj pripomogli na proslavi 4. oktobra. Posebno se zahvaljujemo našim bratskim društvom, ki so veliko pripomogla do velikega uspeha. Nadalje se zahvaljujemo br. J. F. Terbižanu, tajniku clevelandske federacije SNPJ, ki je vodil program; nadalje upravitelju Prosvete Philipu Godini, ki je prišel na proslavo in imel zanimiv govor. Prav tako gre priznanje Johnu

NA NOVO SO SE NAROČILI NA DNEVNIK PROSVETO SLEDECI:

- Joseph Pekol Waukegan, Ill.
- John Simcich Waukegan, Ill.
- Anton Polk Detroit, Mich.
- Frank Modoc Ecorse, Mich.
- John Kertel Carrollton, Ohio
- Anton Juretkich Cleveland, Ohio
- Louis Kerin Isabella, Pa.
- Matt Arhnaver Library, Pa.
- Frances Zora Milwaukee, Wis.
- Fred Toman New Holstein, Wis.

Ozdravil očeta revmatizma

Kretsch Laboratory, 221 Center Street, soba 203, Chicago, Ill. poroča, da njegov oče, ki je trpel na revmatizma velik let in je potrošil nad \$1.500 z zdravstvom, je dobil popravilo nekoga starega zdravstva iz Dunaja, kateri je takoj ostavil bolečino. Ker pozna trpljenje, ki ga je bolezen prouzročila, katerih pravi, da z veseljem pošlje vsakomer in predpisati vsaj eno, ki trpi na revmatizem in mu pijejo po njem. Nekoč trpljenje in ne obveznosti.

REVMAZITEM

Ne obveznosti več. Komajste trpljenje nastane s RUMOTAB in RUMORUB, nova medicina in zdravilo. Ta nova medicina se je izkazala učinkovito. Naravnost se danes, da boste lahko dobili zdravilo. Z naročilom pošljete dva dolarja ali Money Order - a. o. d. se ne pošilja.

FLORIAN DRUG CO.

329-C So. Pulaski St., Chicago, Ill.

REVMAZITEM

Ne obveznosti več. Komajste trpljenje nastane s RUMOTAB in RUMORUB, nova medicina in zdravilo. Ta nova medicina se je izkazala učinkovito. Naravnost se danes, da boste lahko dobili zdravilo. Z naročilom pošljete dva dolarja ali Money Order - a. o. d. se ne pošilja.

FLORIAN DRUG CO.

329-C So. Pulaski St., Chicago, Ill.

REVMAZITEM

Ne obveznosti več. Komajste trpljenje nastane s RUMOTAB in RUMORUB, nova medicina in zdravilo. Ta nova medicina se je izkazala učinkovito. Naravnost se danes, da boste lahko dobili zdravilo. Z naročilom pošljete dva dolarja ali Money Order - a. o. d. se ne pošilja.

Lokarju, drugemu podpredsedniku SNPJ, za govor v angleščini; solistki Antonetti Simičevi, ki je dala veliko užitka poslušalcem s svojim izvrstnim petjem; pevskemu zboru Soči, ki je zapel nekaj pesmi; učenec slovenske šole Slovenskega doma, ki so napravili lep vtis na navzoče; ses. Frances Čigoj, ki je napravila lepo deklamacijo, za kar ima res poseben dar; sestram Sezun za petje in umetni ples, ki je pri občinstvu izvalil velik aplavz; Vodnanovim kvartetu, ki je pravi mojster v petju in godbki; br. Vinku Zgoniku za njegovo deklamacijo "Bratski znak". Zahvaljujemo se vsem delavcem in delavkam, ki so delali na prireditvi in končno tudi trgovcem, ki so nam pripomogli z oglasi do velikega uspeha. Apeliram na članstvo, da podpira ter trgovce. Še enkrat najlepša hvala vsem skupaj. — **John Strancar, tajnik.**

Samsula, Fla. — Društvo Slovenski farmar št. 603 je na redni seji sklenilo, da se prihodnja seja društva vrši tretjo nedeljo v novembru, 15. nov., namesto drugo nedeljo. Razlog za to je bil, ker bo na dotični dan preteklo deset let, ko se je ustanovilo naše društvo. Dne 15. nov. 1926 se je prijavilo zadostno število oseb, da smo lahko ustanovili društvo. To smo sporočili na glavni urad, ki nam je nato poslal brezplačno društvene knjige.

Na prihodnji seji 16. nov. bomo torej praznovali našo deset-

NA PRODAJ

Rudolf Mikolčić iz Vinice pri Črnomlju proda svojo 14-akno iz opeke zidano hišo. Lepa prilika za trgovino in posestvo; se proda poceni za kratki čas. Hiša se nahaja med dvema cestama. Gesta: Poljana-Kočevje in Vukovce-Gradjane. Železniska proga se zgradi blizu posestva v skorji bodočnosti. Za nadaljnja pojasnila zglasite se pri: Filip Katich, 496 So. 6th Str., Steubenville, O. — (Adv.)

PROLETAREC
je slovensko glasilo socialistične stranke v Ameriki. Vsak delavec in rojak, ki se zanima za socializem, bi ga moral vedno študirati, ker vsak kate

PRAVO BLIKO SOCIALIZMA
Naročnina znaša \$3.00 na leto, \$1.75 na pol leta

Naslov: PROLETAREC
2301 So. Lawndale Ave., CHICAGO, ILLINOIS
Pišite po naš cenik knjigi!

TRPEČI NA ŽELODCU!
Zelo dobri in čvrstni katar, premoči kislino, slabo prebavo, napetost in šepetanje, se najpogosteje zdravi z našim prirodnim zdravilom. Cena velikemu zavodu je 1 dolar.

MRS. GRETA LESKOVAR
507 E. 73rd St., New York, N. Y.

NAZANILLO IN ZAHVALA
Tužnega srca naznanjamo vsem sorodnikom, znanec in prijateljem žalostno vest, da je po kratki bolezni preminul

JOSEPH OBRANOVICH

Umrl je dne 16. oktobra 1936 v starosti 58 let. Rojen je bil v Novem selu pri Kočevju. Tem potom se iskreno zahvaliva: Org. Slov. del. dom, za vestsranako naklonjenost, društvu št. 518 SNPJ, za pomoč in tolažbo, ter ženskemu gospodinjinskemu odseku SDD, kot vsem drugim darovalcem za denarno pomoč. Dalje se zahvaliva sledečim za darovane vence: Pevsko in dramsko društvo "Slavec", Slovenski delavski dom, društvo št. 518 SNPJ, Ženski gospodinjinski klub, socialistični klub 115 JSZ, družini Anton Anžiček, družini Joe Kotar, družini Frank Modoc, družini John Lečičnik, družini Joe Stimac, družini Math Stimac, družini Math Klarich, družini Anton Obranovich, družini Joe Majestic, družini Herman Rugel, družini sosedovi, mr. Joe Briški in mr. Steve Ključarju. Dalje izrekuje zahvalo mr. Frank Cosen in Anton Jureca, za nagrobne govore, kot tudi vsem, ki ste spremljali pokojnika k zadnjemu počitku.

Tebi, dragi soprog in brat, naj bo po ohranjen časten spomin! — Žalujoči ostali: Margareta Obranovich, soproga; Ursula Lisatz, sestra; in dve hčeri v Jugoslaviji. Detroit, Mich.

SLOVENIC PUBLISHING CO.
(Glas Narodna-Travel Bureau)
216 West 18 st. New York, N. Y.

NAZANILLO IN ZAHVALA
Tužnega srca naznanjamo vsem sorodnikom, znanec in prijateljem žalostno vest, da je po kratki bolezni preminul

JOSEPHINA TURKOVICH

Umrla je 4. oktobra 1936 ob 3.35 zjutraj po dolgi in mučni bolezni v starosti 57 let. Rojena je bila 16. avgusta 1879 v vasi Sapjane, občina Jelšane, okraj Volovsko v Istri. Prav lepo se zahvaljujemo vsem prijateljem za tolažbo in dano pomoč v uri naše žalosti. Hvala lepa za pomoč in krasen venec društvu Napredek SNPJ, katterga je bila pokojna članica, nadalje lepa hvala vsem prijateljem in znanecm za darovane cvetlice, ter vsem, ki ste dali avtomobile na razpolago in ki ste spremljali pokojno k mirnemu počitku. Hvala tudi vsem, ki so darovali za naše.

Tebi, draga soproga in mati, pa želimo, da počivaš v miru in lahki naj Ti bo ameriška zemlja. Žalujoči ostali: Anton Turkovich, soprog; Joseph, Tone in Frank, sinovi; Mary, Angela, Anna in Jovina, hčere; Mrs. Katarina Šlosar, nekdanja, vsi v Clevelandu; Mrs. Katie Poropat, nekdanja in Frank Sgomba, nečak v Chicago, Ill.

NAZANILLO IN ZAHVALA
Tužnega srca naznanjamo vsem sorodnikom, znanec in prijateljem žalostno vest, da je po kratki bolezni preminul

JOSEPHINA TURKOVICH

Umrla je 4. oktobra 1936 ob 3.35 zjutraj po dolgi in mučni bolezni v starosti 57 let. Rojena je bila 16. avgusta 1879 v vasi Sapjane, občina Jelšane, okraj Volovsko v Istri. Prav lepo se zahvaljujemo vsem prijateljem za tolažbo in dano pomoč v uri naše žalosti. Hvala lepa za pomoč in krasen venec društvu Napredek SNPJ, katterga je bila pokojna članica, nadalje lepa hvala vsem prijateljem in znanecm za darovane cvetlice, ter vsem, ki ste dali avtomobile na razpolago in ki ste spremljali pokojno k mirnemu počitku. Hvala tudi vsem, ki so darovali za naše.

Tebi, draga soproga in mati, pa želimo, da počivaš v miru in lahki naj Ti bo ameriška zemlja. Žalujoči ostali: Anton Turkovich, soprog; Joseph, Tone in Frank, sinovi; Mary, Angela, Anna in Jovina, hčere; Mrs. Katarina Šlosar, nekdanja, vsi v Clevelandu; Mrs. Katie Poropat, nekdanja in Frank Sgomba, nečak v Chicago, Ill.

NAZANILLO IN ZAHVALA
Tužnega srca naznanjamo vsem sorodnikom, znanec in prijateljem žalostno vest, da je po kratki bolezni preminul

JOSEPHINA TURKOVICH

Umrla je 4. oktobra 1936 ob 3.35 zjutraj po dolgi in mučni bolezni v starosti 57 let. Rojena je bila 16. avgusta 1879 v vasi Sapjane, občina Jelšane, okraj Volovsko v Istri. Prav lepo se zahvaljujemo vsem prijateljem za tolažbo in dano pomoč v uri naše žalosti. Hvala lepa za pomoč in krasen venec društvu Napredek SNPJ, katterga je bila pokojna članica, nadalje lepa hvala vsem prijateljem in znanecm za darovane cvetlice, ter vsem, ki ste dali avtomobile na razpolago in ki ste spremljali pokojno k mirnemu počitku. Hvala tudi vsem, ki so darovali za naše.

Tebi, draga soproga in mati, pa želimo, da počivaš v miru in lahki naj Ti bo ameriška zemlja. Žalujoči ostali: Anton Turkovich, soprog; Joseph, Tone in Frank, sinovi; Mary, Angela, Anna in Jovina, hčere; Mrs. Katarina Šlosar, nekdanja, vsi v Clevelandu; Mrs. Katie Poropat, nekdanja in Frank Sgomba, nečak v Chicago, Ill.

letnico. Zaključeno je bilo, da bomo po seji imeli prosto zabavo, za kar bo skrbel pripravljalni odbor. Torej pridite vsi na sejo in praznujte letnico našega društva št. 603.

Mike Mazhek, st.

Struthers, O. — Pozivam članstvo društva 277, da se udeleži prihodnje društvene seje dne 8. nov. ob 2. popoldne. Ukreniti moramo vse potrebno za društveno veselico. **Mike Carr, tajnik.**

IŠČEJO SE
Nadiši izvedelji vse za našo družino, Marijo in Josef Vider, doma iz vasi Zalesmer, občina Zalesmer, okraj Novo Mesto. Njih oče Mike (Mihael) je bil član Hrvatske Bratske Zajeznice in je umrl v bolnišnici za umobolno v Watertown, Ill. leta 1911. V skladu mlaodolnih "Orphan's Fund" H. B. Zjednice stoji njegova čimrtina nepoplacana, katera pripada črni omeščenim njegovim otrokom, valed tega želimo, da se nam javijo na glavni urad Hrvatske Bratske Zajeznice, 3441 Forbes St., Pittsburgh, Pa., ali pa ako kdo bratov Slovencev ve kaj o njih, naj to nemudoma javi na gornji naslov. — **Božo Jonik, gl. tajnik H.B.Z.** — (Adv.)

Dr. F. PAULICH
ZOBOZDRAVNIK
Phone Chicago 816
5125 So. 52nd Ave.
(Douglas Elevated), Cicero, Ill.
Ura: Vsaki dan izvanredno od 9 a. m. do 4 p. m. Ob nedeljah po dogovoru.

Dr. John J. Zaverčnik
PHYSICIAN & SURGEON
OFFICE HOURS AT
3724 W. 26th Street
1:30—4:30—5:30—8:30 Daily
Tel. Crawford 3212
at 1858 W. Cermak Rd.
4:30—6:00 p. m. Daily
Tel. Canal 1149
Wednesdays & Sundays by appointment only
Residence: Tel. Crawford 4448
IF NO ANSWER—CALL AUSTIN 3700

ČAJ ZA PRBA
Prati namahi in kalija
Naročite ali do svojih starostnikov enlišno zdravilo, katero nikdar ne fall.
Cena zavodu je \$1.00. Pišite slovensko ali angleško na:
MRS. GRETA LESKOVAR
507 E. 73 St., New York, N. Y.

ČAJ ZA PRBA
Prati namahi in kalija
Naročite ali do svojih starostnikov enlišno zdravilo, katero nikdar ne fall.
Cena zavodu je \$1.00. Pišite slovensko ali angleško na:
MRS. GRETA LESKOVAR
507 E. 73 St., New York, N. Y.

ČAJ ZA PRBA
Prati namahi in kalija
Naročite ali do svojih starostnikov enlišno zdravilo, katero nikdar ne fall.
Cena zavodu je \$1.00. Pišite slovensko ali angleško na:
MRS. GRETA LESKOVAR
507 E. 73 St., New York, N. Y.

ČAJ ZA PRBA
Prati namahi in kalija
Naročite ali do svojih starostnikov enlišno zdravilo, katero nikdar ne fall.
Cena zavodu je \$1.00. Pišite slovensko ali angleško na:
MRS. GRETA LESKOVAR
507 E. 73 St., New York, N. Y.

ČAJ ZA PRBA
Prati namahi in kalija
Naročite ali do svojih starostnikov enlišno zdravilo, katero nikdar ne fall.
Cena zavodu je \$1.00. Pišite slovensko ali angleško na:
MRS. GRETA LESKOVAR
507 E. 73 St., New York, N. Y.

ČAJ ZA PRBA
Prati namahi in kalija
Naročite ali do svojih starostnikov enlišno zdravilo, katero nikdar ne fall.
Cena zavodu je \$1.00. Pišite slovensko ali angleško na:
MRS. GRETA LESKOVAR
507 E. 73 St., New York, N. Y.

ČAJ ZA PRBA
Prati namahi in kalija
Naročite ali do svojih starostnikov enlišno zdravilo, katero nikdar ne fall.
Cena zavodu je \$1.00. Pišite slovensko ali angleško na:
MRS. GRETA LESKOVAR
507 E. 73 St., New York, N. Y.

ČAJ ZA PRBA
Prati namahi in kalija
Naročite ali do svojih starostnikov enlišno zdravilo, katero nikdar ne fall.
Cena zavodu je \$1.00. Pišite slovensko ali angleško na:
MRS. GRETA LESKOVAR
507 E. 73 St., New York, N. Y.

ČAJ ZA PRBA
Prati namahi in kalija
Naročite ali do svojih starostnikov enlišno zdravilo, katero nikdar ne fall.
Cena zavodu je \$1.00. Pišite slovensko ali angleško na:
MRS. GRETA LESKOVAR
507 E. 73 St., New York, N. Y.

ČAJ ZA PRBA
Prati namahi in kalija
Naročite ali do svojih starostnikov enlišno zdravilo, katero nikdar ne fall.
Cena zavodu je \$1.00. Pišite slovensko ali angleško na:
MRS. GRETA LESKOVAR
507 E. 73 St., New York, N. Y.

ČAJ ZA PRBA
Prati namahi in kalija
Naročite ali do svojih starostnikov enlišno zdravilo, katero nikdar ne fall.
Cena zavodu je \$1.00. Pišite slovensko ali angleško na:
MRS. GRETA LESKOVAR
507 E. 73 St., New York, N. Y.

ČAJ ZA PRBA
Prati namahi in kalija
Naročite ali do svojih starostnikov enlišno zdravilo, katero nikdar ne fall.
Cena zavodu je \$1.00. Pišite slovensko ali angleško na:
MRS. GRETA LESKOVAR
507 E. 73 St., New York, N. Y.

ČAJ ZA PRBA
Prati namahi in kalija
Naročite ali do svojih starostnikov enlišno zdravilo, katero nikdar ne fall.
Cena zavodu je \$1.00. Pišite slovensko ali angleško na:
MRS. GRETA LESKOVAR
507 E. 73 St., New York, N. Y.

ČAJ ZA PRBA
Prati namahi in kalija
Naročite ali do svojih starostnikov enlišno zdravilo, katero nikdar ne fall.
Cena zavodu je \$1.00. Pišite slovensko ali angleško na:
MRS. GRETA LESKOVAR
507 E. 73 St., New York, N. Y.

ČAJ ZA PRBA
Prati namahi in kalija
Naročite ali do svojih starostnikov enlišno zdravilo, katero nikdar ne fall.
Cena zavodu je \$1.00. Pišite slovensko ali angleško na:
MRS. GRETA LESKOVAR
507 E. 73 St., New York, N. Y.

ČAJ ZA PRBA
Prati namahi in kalija
Naročite ali do svojih starostnikov enlišno zdravilo, katero nikdar ne fall.
Cena zavodu je \$1.00. Pišite slovensko ali angleško na:
MRS. GRETA LESKOVAR
507 E. 73 St., New York, N. Y.

ČAJ ZA PRBA
Prati namahi in kalija
Naročite ali do svojih starostnikov enlišno zdravilo, katero nikdar ne fall.
Cena zavodu je \$1.00. Pišite slovens

NAŠI ODRI

Jubilejni koncert "Zarje"

Cleveland, O. — Soc. zbor "Zarja" se živahno pripravljajo na svoj koncert, ki se bo vršil na zvečer dan 26. novembra v avditoriju SND na St. Clair ave. Na programu bo pevski koncert s lepimi, novimi pesmami, katere bo izvajal zbor Zarja, dodatno pa tudi nastopila češki zbor "Vojan" in slovenski zbor "Sloga". (Povabljen je bil tudi pevski zbor "Delavec", ki je sicer naše vabilo sprejel, pozneje smo pa slišali, da je prenehal funkcionirati vsled nekega nesporazuma. Upamo, da se bodo vsoeno udeležili našega koncerta in pomagali do večje udeležbe.)

Toda malo je bilo šuštarjev, ki bi imeli kaj premoženja. Kvečjemu so imeli hišico — pa kopico otrok. Tudi je bilo malo mojstrov ali pomočnikov, ki bi ga radi ne "čukali". Včasih so si vzeli "praznike" po več dni. Zena je možu seveda "brala molitvice", toda ni dosti pomagalo. Možiček ji je lahko obljubil, da se bo — poboljšal — ampak je navadno ostalo le pri besedah. Nekako tako je bilo tudi "življenje v hiši mojstra Vršana, kateremu je ta usoda dana, da zbija noč in dan, a delo to je vse zaman. Edino, kar na svetu me še drži, je žganje, ki mi močno diši". In dišalo mu je toliko, da sta si bila z ženo vedno v lasih, "ker dela le dolg in skrbi." Pri našem Vršanu tudi

"Hiš Francka vedno joče se, bi rada omazila se, a ker ni denarja, do te ni, to dela hude mi skrbi."

Tako je šlo dolgo časa naprej pri Vršanovih. Mojster žejan

za celo faro, njegova žena Barbica huda za vso vas. Večni prepripi med starima, Brhka Francka do ušes zaljubljenca, toda brez dote ni mogla misliti na možitev. Obdelavan z obeh strani, se naš Vrban v teh agonijah domisli, da bi na pomoč poklical samega vrana. In restori "krog s kredno in hitro povlavlja tole besedo:

"Prikaži se pekla ti gospodar, poganjaj mi, prinesi mi denar, saj zanj v zameno rad ti dam, kar boš zahteval, kar imam."

Kaj se je za tem zgodilo, boste videli na Savinem koncertu v nedeljo popoldne dne 22. nov. v dvorani SNPJ. Lahko si pa mislite, da vrag ni tako slab kakor ga slikajo. Rožičke res ima — toda te ima tudi krava, ki daje sladko mleko. O čevljarju Vršanu in vrugu, ki na stopata z drugimi vred v tej opereti, bomo mogoče poročali še prihodnji teden. Za zdaj le rečemo, da je najbolje, ako si preskrbite vstopnice za jesenski Savin koncert že v predprodaji. So čisto poceni — 35c, pri vodu bodo 40c. Sodeloval bo tudi pevski zbor SND iz Waukegana. Savan.

Nekoliko zgodovine

Cleveland, O. — Nekoliko zgodovine društva V boj št. 53 SNPJ ob priliki 30 letnice.

Društvo V boj je bilo ustanovljeno leta 1906 na Martinovo nedeljo. Največ zaslug pri tem si je stekel Jože Kunčič in pa sedaj ranjki Dominik Blumel. K društvu sem prišel l. 1916, ko je tajnikoval Tone Dolinar, predsednik je bil pa ranjki John Zupanc. Jako rad sem obiskoval seje. Leta 1922 sem bil imenovan za zapisničarja, kar sem skupaj vršil 8 let. Leta 1931 sem bil izvoljen za tajnika, katere funkcije še danes vršim.

Do leta 1930 še ni bilo toliko problemov, kako obdržati članstvo v društvu in jednoti. Toda s tem letom je pričela depresija. Sreča je bila, da je bila društvena blagajna precej močna. Samo leta 1931 smo založili \$472.86 za assessment prizadetim članom. Še slabše pa je bilo leto 1932, ko je tudi pokazalo društvo bratski čut, ker je založilo \$658.61. V letu 1933 je založila \$83.16, ni kar nam je blagajna v vsoti \$1,019.38 zamrznila na naši "najboljši" banki in se še do danes ni odtalila in se menda še tudi ne bo par generacij.

Depresija je precej zgedčila naše vrste, toda v zadnjih par letih se je članstvo spet pomnožilo tako, da društvo šteje sedaj 461 članov v oddelku odraslih in 128 v mladinskem oddelku. Društvo še vedno pomaga članom, ki so v stiski za assessment. Je tudi največji delničar SDD in ima za \$13,110.00 delnic. Na pobudo tega društva se je ustanovilo angleško poslušno društvo "Strugglers" 614 in žensko društvo 748. Da je to eno izmed naprednih društev, je dokaz, da je že več let član Prosvetne matice, delničar Zadruga in sedaj Cankarjeve ustanove. Je aktivno predsednika Roosevelta in brezposelnosti zavarovalni akciji. Ravno tako pomaga vsem naprednim kulturnim ustanovam po svoji moči.

Ne smem pozabiti, da nam je clevelandka federacija izdatno pomagala leta 1931 in '32. Tukaj sem opisal le nekoliko zgodovine za časa mojega delovanja pri društvu.

V nedeljo 8. nov. bo društvo praznovalo 30 letnico svojega delovanja. Izmed ustanoviteljev je še edini Jakob Bobnar član, nekateri so šli v staro domovino, drugi prestopili, večina je pa med ranjkimi. Da pa bo ta praznava čim impozantnejša, je društvo sklenilo, da bodo člani dobili proste vstopnice. Kdor je še nima, naj se zgani pri tajniku, kjer jih bo dobil. Za ostalo občinstvo bodo vstopnice po 35c. Program se prične ob 2.30 popoldne, po programu bo pa zabava v obeh dvoranih. Za dobro potrebo in godbo bo skrbel veselilni orod. 8. nov. ob 9.30 na sejo, popoldne pa na proslavo. Manifestirajmo, kako velika je družina društva "V boj"!

Frank Hayny, tajnik.

Pravice in dolžnosti

Cleveland, Ohio. — Vsaka organizacija, društvo ali klub ima svoja pravila, v katerih najdemo točko o pravicah in dolžnostih. Sedaj pa pogledajmo, katerih se bolj poslužujemo. Ako se nam le kaj ne dopade ali smo prikrajšani na podpori ali kaj podobnega, se takoj poslužimo svojih pravic. Dalo se bi še lahko več takih primerov, a ni moj namen sedaj se baviti s tem, temveč malo pogledati na drugo stran, to je: dolžnosti članstva napram društvu, organizaciji, sobratom in sestram.

Recimo, kadar katero društvo priredi zabavo, veselico ali praznuje svojo pomembno obletnico, je ne prireja samo zato, da plača najemnino dvorane, ne zato, da lahko aktivni člani pokažejo kako so pridni ali večji vršiti program ali streči gostem z okrepčili, temveč prireditelj je zato, da pride vse članstvo skupaj in se spozna z ostalim članstvom, ker itak ne prihaja na seje, da bi se tam spoznali. Drugi razlog je, da se javnosti pokaže, da je društvo pod tem ali onim imenom v naselbini, katero vrši dobra dela, zakar je bilo ustanovljeno. Najvažnejše med vsemi je, da se dostojno proslavijo obletnice: desetletnice, petinajsetnice, tridesetletnice in tako dalje. Zato je članstvo poklicano, da se udeleži ter pokaže, da se zaveda ne samo pravic, temveč tudi dolžnosti napram društvu in organizaciji, h kateri je društvo priklopljeno.

30 letnica društva V boj št. 53 SNPJ se vrši v nedeljo 8. novembra v SDD na Waterloo rd. z zanimivim programom in plesom zvečer v obeh dvoranih. Društvo šteje približno 500 članov in članice in je torej upati, da bo udeležba že samo društvenega članstva obilna. Priporočljivo je, da se članstvo udeleži ter pokaže svoje zanimanje za svoje društvo.

Se vedno je nepobit fakt, da je društvo tako, kakršno je članstvo. Upam, da se noben član ali članica ne sramuje, da spada k temu društvu, katero posluje že 30 let v naselbini in katero se je pokazalo, da stremi za tem, da se razmere izboljšajo za članstvo kakor tudi v splošnem. Tako društvo je vredno pomoči od svojega članstva, kakor tudi od članstva bratskih društev. Aperliraj na bratski čut in na dolžnost članstva napram svojemu bližnjemu in sobratom, da gremo ter jim pokažemo našo zavestnost!

V nedeljo 8. novembra je dan društva V boj na severni strani v Collinwoodu. Upati je, da se vidimo!

Za clevelandsko federacijo SNPJ: J. F. Terbizan, tajnik.

Protifašistična liga okrcala Coughlina

"Father" sovražnik organiziranega delavstva

New York. — "Radiopridigar Coughlin, ustanovitelj Unije za socialno pravičnost, ki je imenovan predsednika Roosevelta stavkokaza, bi moral prilepiti ta sramotni pečat na svoje čelo," pravi Ameriška liga proti vojni in fašizmu.

"Father" Coughlin ni hotel uposiliti unijskih delavcev, ko je gradil svojo cerkev l. 1933 in njegove tiskovine je tiskala neunijska tiskarna, dokler ni mednarodna tiskarska unija sprejela resolucije, s katero ga je obsodila. Njegovo protiunijsko stališče je razgalil dr. Harry F. Ward, direktor Ameriške lige proti vojni in fašizmu.

Liga naglašala, da se je "father" Coughlin na tipični fašistični način izrekel proti stavkam in izprtu, dasi dobro ve, da kjer so stavke prepovedane, izprta niso potrebna. To dokazuje jeta Italija in Nemčija, kjer vladata fašistična diktatorja.

Protifašistične demonstracije v Franciji

(Nadaljevanje s 1. strani.) Ilicijski prefekt posvaril fašiste, naj ne obdržavajo shoda, docim Italijani trdijo, da so dobili dovoljenje za okle shoda od zupana v Chamberyju. Neki italijanski uradnik je izjavil, da bo italijanski poslanik v Parizu vložil protest pri francoskem zunanjem ministru. Napad na Italijane v Chamberyju je povečal napetost med pariško in rimsko vlado. Mussolini je sam izjavil v svojem govoru zadnje nedelje v Milanu, da se je prijateljstvo med Italijo in Francijo ohladilo. Bojkotna akcija, ki jo je Francija zaneso z drugimi državami izvajala proti Italiji, ko je slednja napadla Abesinijo, se ni pozabljena v Rimu. Nedav-

ni dogovor, ki ga je Italija sklenila z Nemčijo, je nadaljnji vzrok poslabšanja odnosov med Italijo in Francijo.

Mussolinijev govor v Milanu je ustvaril nove poteškoče, ki bodo nedvomno ovirale pogajanja glede sklenitve nove pogodbe kolektivne varnosti, ki šaj bi nadomestila lokarnski pakt, katerega je Hitler raztrgal, ko je odredil oboroževanje Porenja.

Zdravstveni nasveti

Piše John J. Zavertnik, M. D.

Nespanje

Nespanje je bolezen, ki izvira iz več vzrokov. Običajni vzroki so slabo prezračene ali prevroče spalne sobe, preveč ali premalo odeje, mrzle noge, poln ali prazen želodec in previšno uživanje kave, čaja, alkoholnih pijač, lekov in kajenje.

V počev pridejo tudi drugi vzroki — žalost, skrb, telesna in mentalna izčrpanost, nervoznost, bolni živci, kašelj, mrzlica, srbenje, neprebava, plini v želodcu, zapeka, driska, bljuvanje, težko dihanje, glavobol, visok ali nizek krvni pritisk, golša, slabokrvnost, kreč in drugi.

Nespanje pri otrocih običajno povzroča glad, neprebava, ki lahko izvira iz nepravilne hranitve, zapeka, pomanjkanje svežega zraka, vnetje ledvic, kašelj, adenoidi in bezgavke v grlu, gliste, slabokrvnost in težko dihanje.

Da se odpravi nespanje, je treba najti vzrok, ako mogoče. Ako bolnik ne more spati, ker ga mučijo skrbi, ga je treba prepričati o potrebi trdnega spanja vsaj nekaj ur na dan, ker to krepi življensko silo. Ustavite mentalnih aktivnosti zvečer, gorka kopel, kateri naj sledi masaža in pitje vročega mleka predno gre bolnik v posteljo — vse to pospešuje trdno spanje. Daljši izprehod popoldne in krajši zvečer ugodno vpliva, da človek, čigar poklic zahteva precej sedenja, zaspi. Ako oseba trpi na akutnem vnetju, ki povzroča bolečine, naj polaga mrzle ali pa vroče obkladke na dotični del telesa in to skoro vaelej pomaga. Ako spanje ovirajo mrzle noge, naj jih bolnik ogreje v postelji z vročo vodo napolnjenimi steklenicami.

Jemanje lekov ni priporočljivo, posebno ne v slučajih, če ni bolnik pod stalnim nadzorstvom zdravnika. Potrebne leke naj predpiše le zdravnik, kar velja zlasti v resnih slučajih nespanja. Vroče žganje, zmešano z vodo, uspava bolnika, toda prevelika doza take pijače lahko povzroči nasproten učinek.

ZAHVALA

Iskreno se žetiva zahvaliti vsem najinim prijateljem, ki so naju obiskali dne 25. oktobra 1936 zvečer v SPOMIN 25 LETNICE najinega zakonskega življenja, ter nama prinesli lepa in dragocena darila za v spomin. Lepa hvala vsem, ki ste nama želeli še mnogo let. Vseled ginjivosti in veselja so nama stopile solze v oči in ne veva ali sva se vam na licu mesta zahvalila ali ne. Torej sprejmite na tem mestu izraženo najino najtoplejšo zahvalo za vse in vam vsem: Mr. in Mrs. J. Smith, mr. in Mrs. M. Trobentar, mr. in Mrs. A. Vodeničar, mr. in Mrs. J. Keržnik, mr. in Mrs. A. Bogolin, mr. in Mrs. M. Steklačič, mr. in Mrs. M. Gorene, mr. in Mrs. J. Cetin, mr. in Mrs. J. in Miss I. Franko, mr. in Mrs. J. Cvelbar, mr. in Mrs. J. Zele, mr. in Mrs. F. Paulenich, mr. in Mrs. Joe Paulenich, mr. in Mrs. M. Lenarčič, mr. in Mrs. J. Paulenich, mr. in Mrs. F. Lange, mr. in Mrs. F. Simončič in mr. in Mrs. A. Antončič iz Alliquippa, Pa., mr. in Mrs. H. Marshall, mr. in Mrs. J. Vodeničar, Mrs. in Miss M. March, mr. in Mrs. J. Malovich Sr. in Mrs. M. Biček ter Mr. L. Franko. Nadalje lepa hvala mojemu bratu Frank Godina iz Arona, Pa., ter nečakoma Ema in William Cvelbar izravaku Martin Cvelbar iz Greensburga, Pa., ko so prišli od tako daleč naju obiskati in nama čestitati. Srčna hvala tudi Frank Okornu, ki je za nas igral veselo komade za ples in zabavo. Torej še enkrat najina najlepša hvala vsem in za vse. Ostali nama boste vedno v spominu in ob enaki priliki sva tudi midva pripravljena vama povrniti. Vaša vam hvaležna Louis in Frances Godina, 660 Nash Court, Sharon, Pa. — (Adv.)

ZENE Ako vam je mesечно plačeno (perlo) izostalo ali ako je neredno ali bolno, naročite si nemudoma moje starokrajško glasovito zdravilo. Stane 35.—Plačilo mi s polnim zaupanjem. MRS. GRETA LESKOVAR 507 E. 73 St., New York, N. Y.

SLOVENSKA NARODNA PODPORA JEDNOTA

Izdaja svoje publikacije in še posebno list Prosveta za koristi, ter potrebno agitacijo svojih društev in članstva in za propagando svojih idej. Nikakor pa ne za propagando drugih podpornih organizacij. Vsaka organizacija ima običajno svoje glasilo. Torej agitatorični dopisi in naznanila drugih podpornih organizacij in njih društev naj se ne pošiljajo listu Prosveta.

Ali ste naročeni na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

Glasovi iz naselbin

Obširneje o tem koncertu bo priobčeno enkrat pozneje. Glavno sedaj je, da seznanimo publiko o naši prireditvi, da si zapomni zahvalni dan in se udeleži koncerta ter se v krogu svojih prijateljev in znancev skupno zabava. Pevski zbor "Zarja" je delavski zbor, katerega namen je širiti delavsko kulturo med slovenske delavce in jih bodriti k razredni zavesti, da se bodo sposobili v boju proti krivičnemu sistemu in potom zavesti se osvobodili kapitalističnega izkoriščanja.

Zato apeliramo že sedaj, da si rezervirate zahvalni dan 26. nov. za poset našega koncerta in se v krogu svojih prijateljev in znancev skupno zabavate, obenem pa pomagate delavskemu zboru do gromotne uspeha. Vstopnice so v predprodaji in se dote pri pevcih in pevkah zbora "Zarja". Cena vstopnicam v predprodaji 40c, pri blagajni pa 50c. Sezite po njih sedaj in si pripravite dajm!

Jesenski koncert "Cveta"

Cleveland, O. — Letošnji jesenski koncert pevskega zbora "Cvet" se bo vršil v nečeljo 8. novembra v Slovenski delavski dvorani na Prince ave. To pomeni, da se je pričela jesenska in zimska sezona, ko je treba iskati zabave pod streho v dvorani. Naš zbor je že davno določil 8. nov. za svoj koncert.

Zbor "Cvet" goji slovensko pesem že 13 let. V nedeljo bo podal več lepih pesmi, v drugem delu pa bo uprizoril krasno spevoprogr "Zlati fant". Program bo zanimiv vseskozi, zato se udeležite vsi, ki se radi zabavate in uživite kulturne vrednote. Vabljeni je vse občinstvo, članstvo društev Tabor št. 139 SNPJ, št. 47 SNPJ, dalje društvo Slava iz Newburgha itd.

Udeležite se vsi. Pričetek koncerta ob 8. popoldne. Vstopnina samo 40c za program popoldne in ples zvečer. Samo za ples 25c. Ne zamudite tega koncerta! Na polni dvorani, da nam pomagata še nadalje gojiti slovensko pesem. Seveda bo na razpolago vsa dovolj za zabavo in razvedrilo, pa tudi dobra postrežba. Na svidenje in nedeljo!

Mrs. Rose Vatovec.

"Čevljar in vrag" na Savinem odru

Chicago. — Malo je "antverbov" po državi in starem kraju, ki bi bili na svoj način bolj romantični kakor je čevljarški. Saj smo ob večerih hodili k šuštarjem vasovat, ker pri njih je bil pač prostor, kjer so se zbirali modrijani in šaljivci. Njih delavnice je navadno trajal pozno v noč — do enajstih zvečer ali pa še daj. Kljub temu pa so bili navadno prav veseli ljudje in petje je čisto došlo iz delavnice bodisi doma ali pa pri kmetih, kamor so hodili delati od hiše do hiše in od vasi do vasi. Postreženi so bili navadno vedno menitno. In kdor jim je bilj postregel, tisti jih je tudi prej dobil.

Pojasnilo na društveni protest Chicago, Ill. — V Prosveti z dne 14. oktobra je bil priobčen zanimiv dopis od društva 55 SNPJ iz East Palestine, Ohio, podpisan od društvenega odbora. Bratje Istenič, Brelih in Trobec zavračajo kritiko njih naselbine ter navajajo različno večletno napredno delovanje ondotnih rojakov v mnogih javnih podvzetjih delavsko-organizatoričnega značaja, bodisi na društvenem, strokovnem ali političnem polju.

Dopis je vseskozi v lepem tonu in tolerantno spisan. Jaz bi ne imel nobenega povoda odgovarjati, če bi ne bilo v začetku zapisano, "da se je pred kratkim raznesla neka neosnovana kritika o naši naselbini; skovala se je menda v Chicago, zanesla v Cleveland in od tam k nam, da je East Palestine najbolj nazadnjaška naselbina v vzhodnem Ohiu."

Ker se to tiče mene, naj mi bo dovoljeno pojasniti, da se v Chicago ni nič skovalo. Vse, kar sem jaz govoril z vami, ko sem vas obiskal za časa konvencije JSKJ, je bilo moje osebno mnenje. Povedal sem vam svojo sodbo odkrito, katera bazira na dejstvih razvoja vaše naselbine, v kateri sem pred leti prebrl čas zivel, zato so mi razmere dobro znane. Moja kritika se je naslanjala na spremembe v naselbini, ki so name napravile vtis, da je zdaj med vami manj naprednega duha kot pa je bilo pred leti. Kaj me je privedlo do tega mnenja, bom pojasnil v naslednjih vrsticah.

Priznam, da je bila vsa naselbina aktivna v naprednih podvzetjih v prejšnjih letih, kar tudi pravilno navajate v vašem dopisu. Glede tega vas nisem kritiziral, ker to je pohvale vredno. Izrazil pa sem svoje mnenje, katero ponovno poudarjam, da vaša naselbina izgublja duh naprednosti, ker se je ustanovila podružnica Ženske zveze, medtem ko se socialistični klub ne more reorganizirati! Sami pravite, da je malo upanja, da bi se klub obnovil; poštojanko Ženske zveze so pa lahko organizirali, čeprav je nikdar prej ni bilo v naselbini.

Štrajk leta 1914 je povzročil poteškoče, in verjamem, da bi bilo klub težko obdržati, ker je nekaj članov odptovalo drugam za delom. Toda nobenega vzroka ni, zakaj bi se ne bi obnovil skozi vsa ta leta pozneje. Ne more se trditi, da je naselbina premajhna. Imate društva treh jednot, in zdaj še klub Ženske zveze povrhu; zato se meni naselbina ne zdi premajhna za reorganiziranje delavske politične postojanke. Tako je organiziranih več okoliških naselbin. Salem ima soc. klub, čeprav je samo okrog dvajset milj od vas. Malo več delavske zavestnosti je treba, in pa energije za pravo politično delo, pa bi naselbina ponovno stopila v vrste najnaprednejših širom kontinenta.

Ako bi bili v reorganizirani

soc. klub, v katerega bi bili povabili tudi vaše žene in mladino, da bi se udeleževala z vami vred, bi reakcija ne imela prostora med vami — in ženskega katoliškega kluba bi morda ne bilo zdaj v naselbini. Ker tega niste storili, in ker v modernih časih hočejo ženske biti aktivne v javnem življenju, se je zgodilo, da so dobili nasprotne prikladno polje za organizirati svojo trdnjavoč med vami, potom katere bodo delovali naprej za čimvečji vpliv in končno popolno vodstvo nad naselbino. Tako delajo povsod, kjer morejo, in vi ne bodete nobena izjema. To so stvari, ki so vredne premisleka. Zato nikar ne smatrate mojih pogovorov z vami za ponižavanje naselbine. Teža namena sploh nisem imel. Po Ameriki je precej takih naselbin, kjer so že bili soc. klubi, pa so radi enega ali drugega vzroka propadli in se do danes še niso obnovili. V vseh takih naselbinah pa je največji vzrok brezbržnost. So seveda tudi resne poteškoče, katere se pa dajo premostiti, če je še kaj prave delavske energije in resne volje za delo med vodilnimi elementi vsake slične naselbine!

Ko sem jaz živel med vami po stavki leta 1914, sem svetoval, naj se soc. klub obnovi, pa ni bilo več zanimanja niti med prejšnjimi voditelji. Ako ne takrat, pozneje bi se bil soc. klub lahko organiziral, kajti v dvajsetih letih se tudi razmere spremenile. Toda brez aktivnosti ni nič. Če bi na svetu ne bilo aktivnih ljudi, ki spreminjajo nove ideje v dejstva, bi mi potomci legendarnega Adama in Eve še vedno gledali skozi plot nazaj v raj, iz katerega sta bila naša prvaka baje izgnana. Z drugimi besedami: svet bi bil vedno enak, brez vsakega napredka. Ker tega nečemo, moramo biti aktivni v delavski politični organizaciji, sebi in našim potomcem v korist.

V vašem dopisu tudi pravite, da ima naselbina dober ugled pri Amerikancih. Kolikor je meni poznana ta dežela, imas dober ugled pri Amerikancih edinole, če voliš za "dobre možje", pa naj bodo demokratje ali republikanci; toraj za svoj bič. Če pa spadaš v agresivno delavsko politično organizacijo, in si še celo aktiven v nji, pa pri desetdeset odstotkov Amerikancih nimaš posebnega "ugleda", pa bodi še tako državljan. Ako bi vi imeli aktiven soc. klub, bi pri takih Amerikancih gotovo imeli manj ugleda, česar se pa nikar ne bojte, kajti delali bi sebi in ne njim v korist.

Končno naj še omenim, da sem se zelo začudil, ko sem zvedel, da ni niti enega naročnika na Proletarca v vaši naselbini. Proletarce je nazadnje vendar le delavski list, vzdrževan in pisan po delavcih za delavce, pa nima dostopa med vas. Ker ste vsi moji osebni prijatelji, med katerimi sem prav zadovoljno živel pred več leti, delal in deloval z vami, bi me prijeto

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETO

Po sklepu 10. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveta in prišteje eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine ki cni naročnik. List Prosveta stane za vse enako, za člano ali nečlane \$6.00 za eno letno naročnino. Ker pa člani že plačajo pri assessmentu \$1.20 za tednik, se jim to prišteje za naročnino. Torej sodaj ni vzroka, reči, da je list predrag za člano S.N.P.J. List Prosveta je vaša lastnina in gotovo je v vsaki družini nekdo, ki bi rad čital list vaš dan. Cena listu Prosveta je:

Za Zdrav. državo in Kanado \$6.00	Za Ciero in Chicago je.....\$7.50
1 tednik in.....4.80	1 tednik in.....6.80
2 tednika in.....3.60	2 tednika in.....5.10
3 tednike in.....2.40	3 tednike in.....3.90
4 tednike in.....1.20	4 tednike in.....2.70
5 tednikov in.....nič	5 tednikov in.....1.50
Za Evropo je.....\$9.00	

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vrsto denarja ali Money Order v plenu in si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastnina.

Pojasnilo:—Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član SNPJ, ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list tednik, bode moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročen na dnevnik Prosveto, to tako naznaniti upravništvu lista, in obenem doplačati dotično vrsto listu Prosveta. Ako tega ne stori, tedaj mora upravništvo znati datum za to vrsto naročniku.

PROSVETA, SNPJ, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priloženo pošiljam naročnino za list Prosveto vrsto \$.....

1) Ime.....Čl. društva št.....

Naslov.....

Ustavite tednik in ga pripišite k moji naročnini od sledečih članov moje družine:

2).....Čl. društva št.....

3).....Čl. društva št.....

4).....Čl. društva št.....

5).....Čl. društva št.....

Mesto.....Država.....

Nov naročnik.....Star naročnik.....

Naročite Mladinski list, najboljši mesečnik za slovensko mladino!

Glasovi iz naselbin

Zanimive beležke

Jubilejni praznik dne 8. nov. Cleveland. — Vse bo praznično v Collinwoodu dne 8. nov. In kaj bi ne bilo, saj bo največje društvo SNPJ severno od "mosta" praznovalo svojo 30 letnico!

Sedeč pa podajmo navdušenju, bosta obe dvorani nabito polni popolne in zvečer. Popoldanski program ima precej lepih točk, in kot je navada, je poskrbel Barbič, da bomo imeli nekaj, česar Slovenci še nismo imeli na našem odru. Gre za nekak ples, katerega bo treba pogledat, da podamo končno sodbu, če je dobro izbral. Če bo ta točka tako dobra kot so bili njegovi "Tiroli", ne bo nobenega "kikanja".

Pozabiti ne smemo, da so bila povabljena vsa lokalna društva in njih člani, da se udeležijo v kolikor največjem številu, da tako pokažemo solidarnost članov SNPJ v Clevelandu. Da bomo storili svojo nalogo in delež vsi člani, je gotovo. Zato si rezervirajte 8. novembra za 30 letnico društva "V boj" št. 53 SNPJ.

Ker bodo vsi govorniki kratki (v govoru, ne po postavi), bodo lahko obdelali svoje predmete boljše, kajti znano je, da čim bolj omeji čas govorniku, tem boljše bo pripravil, da v odmerjenem času pove svoje. Med temi so: Petrovih, predsednik gosp. odbora, John Lokar ml., drugi podpredsednik, uradnica novoustanovljenega društva SNPJ "Svoboda", gl. govornik pa bo Frank Zaitz, urednik Proletarca in pred. nadzornega odbora SNPJ.

Za kuhinjo in žejne bo poskrbel odbor, ki se razume na take stvari. Ravnotako glede zadovoljstva za vse, ki nas bodo posejili ob tej priliki. O seveda, brez "bande" pa res ne bomo. Kar dve bosta muzicirali — "Bled" in Barbičevi muzikantje, tako da se bo lahko "vse vrtele", staro in mlado, kar tja do pusta, ako bodo hoteli, in nazaj.

Članstvo SNPJ se ponovno uljudno vabi, da si rezervira dan 8. novembra za Slovenski delavski dom popoldne in zvečer, k jubileju društva 53 SNPJ. Joseph Slakovich, blagajnik.

Priredba moškega kluba Detroit, Mich. — Moški klub SND je sklenil, da dne 7. nov. ob 7.30 zvečer priredi "kino" i gro v korist svoje blaginje. Ker bo to prva priredba te vrste, so možaki sklenili, da bodo nabavili toliko perutnine, kolikor jo bo mogoče spraviti v Slovenski narodni dom. Poleg "kine" igre se bo igralo še par vrst drugih iger, tako da bo dosti zabave za stare in mlade. Oskrbnik doma pa bo skrbel, da bo pomagano vsem onim, ki bodo imeli bolne žolce in srbeče podplate.

Torej gospodinjice v Detroitu in okolici, ne zamudite te lepe prilike, ki se vam nudi v soboto zvečer dne 7. nov., pričetek ob 7.30 v SND na John R. cesti. Zabavale se boste kot že dolgo ne. Upam, da ne bo nobena preveč ujaljena, katera bo odhajala z zabave z velikim imenom proti svojemu domu.

Tudi možki bodo imeli lepo priliko ta večer, da bodo lahko stiskali lepe "spring chickene", s katerimi se bodo lahko zabavali tudi drug dan doma pri krožniku.

Torej rojaki in rojakinje, ne pozabite priti omenjeni večer v SND, ker to bo naša prva zabava. Če bo udeležba povoljna, se bo nadaljevalo z igrami te vrste enkrat ali dvakrat na teden do zahvalnega dneva. Kateri večeri bodo izbrani, boste obveščeni pravočasno.

August Platt.
Kaj bo na programu društva "V boj" Cleveland, O. — Program društva št. 53 SNPJ ob tridesetletnici bo sledeč: Koncertne komade izvaja slovenska godba "Bled", soc. "Zarja" (ženski kvartet) zapoje Rožo in Ptico, violini solo Frank Slejko (Humoreske po Dvoraku), spremlja Miss Artelj, govori predsednik društva št. 53, John Lokar, predsednik Struglerjev, Leopoldina Vogel, predsednica ženskega društva "Svoboda" in glavni govornik Frank Zaitz, predsednik nadzornega odbora SNPJ. Živo sliko iz-

vaja Vincenc Coff, Zaitzevo Dokler si moč, deklarira Slejko, sestre Sežun zapoja v duetu, spremlja Rudy Videgar, posebnost bodo ukrajinski plesalci Stella Smagala, Steve Gnox, Anna Holubiec in Martin Soroka v plesih. Kolomajka, Schienka, Honny Viter. Kolomajko plešeta oba para, fanta končata s kozakiškim plesom "Padovský". Jadransko moški kvartet poje Zimsko pesem in Na nebu zvezde se vajo, menda ženski duet, dobro znani Vadnalovi bodo na programu z godbo in petjem. Barbičev trio zaključil program z neapolitansko kmečko koračnico Funiculi Funicula, komponiral L. Denza.

Po programu se bo servirala večerja v spodnji dvorani za one, ki ne žele doma kuhati. Ostalo bo še dovolj za sendviče za poznejše posetnike. Pripravilo se bo dovolj piva in drugih pišč. Godba v spodnji dvorani bo igrala za stare na pihala, v zgornji pa jazz orkester. Vsi člani dobe svoje vstopnice zastoni, ker so jih že plačali. Vi samo vprašajte tajnika, ako jih še nimate. Za nečlane je vstop k programu in plesu 35 centov, samo k plesu 25 centov.

Vsa pota naj vodijo na 8. novembra v Slovenski delavski dom na 15335 Waterloo road, Cleveland, O. Povedano nam je bilo, da se je naša članica Lena Lokar podvrgla težki operaciji. Obžalujemo, ker se ne bo mogla udeležiti 30 letnice društva "V boj", želimo ji pa, da bi kmalu okrevala in se udeležila 40 letnice. Frank Barbič, 53.

Veselica SDD v Detroitu Detroit, Mich. — Gospodinj-ski klub SDD na zapadni strani uljudno vabi vse Slovence v Detroitu in okolici na veselico, katero priredi dne 21. nov. v Slovenskem domu na 437 S. Livernois ave. Ples bo v gornjih in spodnjih prostorih. V gornji dvorani bo igral orkester Silver Crest, v spodnji pa Werholtzov trio.

Na tej veselici, ki se prične točno ob 8. zvečer, bosta oddana tudi dva lepa dobika v vrednosti \$30 — električni "roaster" in lep, tolsti puran. Članice gospodinj-skega kluba bodo poskrbele za najboljšo postrežbo. Zabave bo obilo za stare in mlade. Uljudno vabimo, da se polnoštevilno udeležite te naše veselice in s tem pripomorete do bolj-šega uspeha. Posebno pa vabimo našo mladino od društva Wolyerines in društva Young Americans. Tudi me bomo gledale, da se udeležimo njihovih priredb. Na svidenje 21. novembra v SDD na 437 S. Livernois ave. Mary Obed, 518.

Proslava društva št. 53 Cleveland, O. — 30 letna doba za človeka šteje veliko, medtem ko v obstanku vesoljstva ne šteje nič, 30 letno društveno delo pa že šteje poglavje zase. V mislih imam društvo V boj št. 53 SNPJ, ki bo obhajalo svoj 30 letni jubilej na 8. nov. v SDD. Pionirji tega društva so se takrat dobro zavedali svoje dolžnosti napram samim sebi, napram njihovim sinovom in hčeram, dvomim pa, da so pričakovali iz tega "mrtvo-rojenega deteta" razvoj v eno danes največjih podjetnih, kulturnih in prosvetnih organizacij, kar ima naš rod na to stran morja.

Mnogo jih že krije črna ruša. Se kot mladenič sem rad zahajal med nje in jih poslušal o delu, začetku in razvoju naše naselebine, katera takrat je bila več ali manj še farmerska, medtem ko smo pa danes meščani metropolitani. Društvo V boj je bilo eno prvih društev v našem okolju. Smelo lahko trdim, da je dalo temelj našemu društvu in kulturnemu razvoju v naši naselebini. Pri tem društvu so se vedno udeleževali naši zavezniki delavci. Od njih so prihajala vedno idejna dela, kot na primer druga društva, soc. klub, SDD, petje, godba itd. In to vedno v naprednem delavskem duhu. Zaman je bilo vse prizadevanje nasprotni strani za ubijanje tega pionirskega dela. Mi Collinwoodčani (Clevelandčani) smo na to ponosni, da ne čepimo na "fen-

cu", ampak smo vedno v ospredju za našo delavsko ideologijo. In marsikdo ima zato pekoče oči, ko gleda to in želi prej ali slej, da se ustavi napredek. Naši pionirji, od katerih jih še vedno nekaj živi med nami, so dobro vsejali seme, katero še vedno rodi dobre sadove.

Društvo V boj je bilo vedno v ospredju za vsako koristno idejo, podpiralo vsako dobro misel napredka med nami. Da stoji danes ponosno SDD, je veliko za sluga tega članstva oziroma društva. Saj ima vendar samo to društvo preko \$12,000 v stavbi SDD. Plačevalo je članstvo mesečno po 26c in tudi 50c za nakup delnic te stavbe. Torej danes lahko s ponosom gledamo na to ustvarajoče delo, na stavbo, katera v rešnici ne nosi zamen v sredi svojega imena svoj "D".

Ob 30 letnici naj bo izrečena vsem, katere že krije ameriška gruda, čast in slava za njih delo! Živim pa: Zremo na vas in vaše pionirsko delo s ponosom! Vaš trud ni bil zaman, delo, katerega ste izvršili, ni bilo zaman, v vaših jezenskih letih, naj vam bo to v tolažbo, da ste izvršili dobro delo! Smatram, da vzgojevalna sila, katero ste dali, rodi sadove in zaman je bučenje valov v te trde stene, katere se ne dajo omajati! Mi, kateri smo bili mlajši pri tem delu, smo na čuvalnici, čuvamo to vaše pionirsko delo in tako vodimo naprej v tej smeri, kjer ste vi nehali!

V boj je pionirsko društvo v naši naselebini in s polno opravičenostjo naj bo pri tem apel na vse, kateri se zavedate vsega, kar je že storilo za razvoj v naši naselebini, da pridete in počastite delo teh pionirjev. Obe dvorani SDD bosta na razpolago dne 8. nov. Pričetek programa ob 2.30 popoldne. Zvečer ples v obeh dvoranah. Glavni govornik bo Frank Zaitz, član gl. odbora SNPJ. Ostali program je že delno opisal br. Barbič. Pokažite se na ta dan vsi, kateri ste še vedno pripravljivi iti v boj za društvo V boj! Vstopnina je nizka za program, ki ga boste imeli priliko videti in uživati. Pridimo vsi skupaj kot pravi bratje in sestre delavске zavesti! Pridite tudi "Struglerji" in od "Svobode", kateri društvi sta izšli iz društva V boj! Pridite od sosednjih društev SNPJ in pomagajte dati priznanje pionirjem razvoju naše naselebine in vsega društvenega življenja v tem okolju!

Naj živi in raste društvo V boj in njeja mati Slovenska narodna podporna jednota! J. F. Durn, 53.

Letna seja kluba brezposelnih Chicago, Ill. — Klub brezposelnih, lokal št. 61 Illinois Workers' Alliance, ima svojo letno sejo v četrtek 5. novembra zvečer v spodnji dvorani SNPJ. Na tej seji bo podanih več važnih poročil. Razpravljalo se bo o programu organizacije in nadaljnjem delovanju našega kluba. Zadržne case smo bili aktivni. Treba bo, da se vzdržimo in postavimo klub na krepke noge kot je bil svoječasno.

Naj bo pripomnjeno, da organizacija kot je naša, je še vedno potrebna, kajti mi imamo še vedno v Chicagu okrog 85,000 družin na podpori. Okrog toliko jih je odvsnih od javnih del. WPA. Vsi ti nimajo druge zaslombe kot kar jim more nuditi naša organizacija, to je Illinois Workers' Alliance. Ti ljudje tudi ne smejo biti osamljeni, in to se da preprečiti s tem, da imamo v klubu člane, ki niso niti na podpori niti na javnih delih. In te je treba obrždati.

Vsi člani so torej prošeni, da se te seje gotovo udeležijo. Med glavnimi točkami dnevnega reda bodo sledeči: Izvolitev novega odbora, poročilo o naši veselici 10. oktobra, poročilo organiziranja delavcev pri WPA, poročilo o državni konvenciji, ki se je vršila 3.-4. oktobra in izvolitev dveh delegatov na okrajno konvencijo, ki se ima vršiti 29. novembra. Na tej seji se bo tudi odločilo, ali naj ima klub še po 2 seji na mesec ali ne. Ako se odloči samo za eno, potem seja v okrožju Cermakove ceste odpada; ena mesečna seja se bo obdrževala v lawndalskem okrožju. To je eno važno vprašanje, ki se tiče razvoja našega kluba. Želijo je torej velike udeležbe, da člani izrazijo svoje mnenje. Namen je, napraviti sklep, ki bo v

korist kluba kot celote in ne kot kakšne posamezne skupine. Simon Trojar.

Glas starega pionirja in graditelja jednote Cleveland, O. — Leta 1904 se je ustanovila SNPJ. Tisti čas sem šel na delo in ustanovil društvo Bled št. 17. Bilo je težko delo, a vseeno je šlo. Isto leto je bila tudi druga konvencija SNPJ v Chicagu. Udeležil sem se je tudi jaz kot delegat. Ta konvencija je zaključila, da se sprejema v jednoto tudi ženske.

Čez par let sem go odkuril v Cleveland, prav za prav v Collinwood, ki je bil takrat še samostojen. Šel sem takoj na delo, da se v naselebini ustanovi novo društvo in se ga priključi k SNPJ. Prišel sem v dotiko z nekimi društvom, kamor so me vabili, naj pristopim. "Dobro, jaz pristopim, če ga priključe kakšni jednoti," sem jim odgovoril. "Imamo katoliško jednoto," so mi povedali. "Zem prav, mi imamo pa SNPJ," sem se odrezal. "To je Kondetova jednota." "Ne to je SNPJ. Konda je samo glavni tajnik," sem jim pojasnil.

Treba je bilo napraviti drugi načrt, ker pri tej skupini ni bilo nič. Seznanil sem se z Dominikom Blumelom, ki že počiva v grobu. Takoj sem ga pričel nagovarjati, da organiziram novo društvo in ga prikljupimo k SNPJ. Povedal sem mu, da sem jaz že član. "Dobro, jaz pa postanem," me je zagotovil. "Imaš kaj znancev in prijateljev?" "Seveda jih imam." "Torej kar na delo, pa bo šlo."

Res se nisem varal. Večkrat sva z Blumelom imela sestanke, na katerih sva drug drugega poročala, kako je za agitacijo. Vedno mi jih je našteval: ta in ta in oni pristopijo. Tudi jaz sem dobil nekaj prosilcev. Novembra meseca, na Martinovo nedeljo, se je društvo ustanovilo v mojem stanovanju na E. 158 st. Izvoljen je bil začasni odbor, Blumel je sprejel tajništvo, katerega je vodil leta in leta. Treba je bilo dobiti tudi ime. Jaz sem jim sugestiral, naj se društvo imenuje "V boj", in sicer iz razloga, ker imajo v Clevelandu že društvo "Naprej", mi pa pojdimo naprej "V boj". Tiste čase nas je namreč katoliška duhovščina obmetavala z blatom od desne na levo. Billi smo brezverci, socialisti in ne vem kaj vse.

Par let je šlo pri novem društvu bolj počasi, toda zmiraj nas je bilo več. Ko bi imel na razpolago vse društvene zapisnike, bi lahko to dobo opisal bolj obširno. Toda počasi smo postali močni. Sklenili smo, da si nabavimo društveno zastavo. To se je kmalu uresničila. Treba je bilo razviti. Toda kako? Tukaj je prišla velika borba, ker smo se delili na vse načine. Nekateri so bili, naj se jo blagoslovi v cerkvi. Drugi so argumentirali, naj se jo blagoslovi v cerkvi in potem javno razvije. Tretja skupina, ki je zmagala, je bila za javno razvije zastave. V društvu smo imeli dobrega člana Jima Rotarja, ki je to delo bolj opravil kakor pa kakšnem župnik.

Na to proslavo, na razvije zastave, kar je bil prvi dogodek te vrste med nami, smo povabili različna društva. Odzvalo so se vsa razena enega. To je bilo radovednosti, ki je prinesla veliko množico na naš piknik, kjer smo razvili zastavo. Najbolj se je odrezal Sokol, ki je nastopil v krojih in na občinstvo napravil mogočen vtis.

Zdaj obhajamo 30-letnico našega društva V boj št. 53. Proslava se bo vršila dne 8. nov. z obširnimi programom v SDD na Waterloo cesti. Cenjeni bratje in sestri! Vsi na to proslavo! Vsi ste dobrodošli! J. F. Kuncic, 53.

Cilj nemško-italijanskega dogovora New York. — "Foreign Policy Bulletin" je objavil članek, v katerem pravi, da je glavni cilj pravkar sklenjenega prijateljskega dogovora med Italijo in Nemčijo, izsiliti koncesije od Francije in Anglije. Ako se bosta upirali, bosta imeli opravka z enotno fronto fašističnih držav. Vprašanje sedaj je, ali bosta Francija in Anglija prevzeli glavno vlogo pri reševanju evropskih problemov, ali pa se bosta uklonili in odobrili program fašističnih diktatorjev, ki hoče ta dominirati Evropo.

Presajeni možgani

Prof. Hermann Giersberg poroča o poskusih, pri katerih so dvoživkam presajali možgane, da bi ugotovili, v koliko učinkujejo ti na telo in v koliko učinkujejo na telo njegova periferija, to je njegova čutila itd.

Prenos možganov neke vrste živali na drugo vrsto je zvezan naravno z velikimi težkočami; prvič zato, ker učinkujejo beljakovine različnih živalskih vrst druga na drugo kot strup, drugič zato, ker se mora prenos izvršiti v pravilnem trenutku, ko so možgani izvršili v pravilni živčni in žilni sistem v živali gostiteljici pa še ne. Izmenjava je še najbolj uspešna med zelo sorodnimi živalmi, ki pa morajo biti v svojem nagonem življenju zelo različne, da je mogoče opazovati rezultate.

Takšni poskusi so uspešni, in sicer so možgane neke vrste krastac presadili v klico neke vrste žab. Presadili so v nekem primeru samo sprednje možgane, v drugem srednje in zadnje. V obeh primerih so se žabe razvijale splošno normalno, potem so se začele kazati razlike. Dobile so že na zunaj nekaj krastacjega, živali s sprednjimi možgani so dobile široko glavo, druge pa so se razvile po svojem vedenju v nekaj vmesnega med žabami in krastacjema.

Zabe s krastacjimi možgani so pokazale močan nagon do grebanja, kakor je lasten krastacem, kopale so si celo globoke jame v vlažnem pesku, kar ta vrsta žab nikoli ne dela, toda pri vsem tem so uporabljale izrazito žabje tehnike. Tudi niso skakale kakor žabe, temveč so se hitro plazile kakor krastace.

S krastacjimi možgani so torej dobile način gibanja in gibalni instinkt krastac, oboje izvira kakor je videti iz možganov. Toda tehnika grebanja je ostala žabja, mišičje in drugi organi telesne periferije so torej po vsem videzu učinkovali na možgane in spreminjali instinktivno ravnanje.

Z drugim poskusom so hoteli razčistiti vprašanje čutil. V žabjih klicah so zorni center nadomestili z mozgom iz hrbenice. Šlo je za to, da-li se bo vlaknom zornega živca poročilo, ustvariti si iz občutljivih mozgovih stanic optični center. Iz tega bi se dalo sklepati o povratnem vplivu periferije na centralni živčni sistem. Poskus je v tem smislu tudi uspel, tako operirani živali so dobro videle.

Iz vseh teh poskusov je mogoče zaključiti, da niso možgani absolutni obvladavalci telesa, temveč da so tudi sami podvrženi periferim vplivom, ki se jim znajo prilagoditi.

Nahod mine v eni uri

Dunajski zdravnik dr. Adolf Mechner trdi, da je izumil hitro učinkujoče sredstvo zoper nahod, seneno ržlico in kronično kihanje. Za nekaj časa zdravi ta zdravnik revmatizem z znanim pripomočkom čebelnega strupa. Pri tem je opazil, da učinkuje ta pripomoček tudi zoper nahod.

Učinek je bil še močnejši, ko je vzel namesto čebelnega strupa trup neke južnoameriške vrste modrasa, ki ga še neče izdati. Izdelal je iz njega preparat, ki ga imenuje viperin in ki ga v podobi mazila vdrgne pacientom enkrat ali dvakrat na dan v kožo podlehtja. Pacienti trdijo, da občutijo že po nekoliko minutah in celo sekundah, kako jim zamašeni nos postaja hladnejši, da morejo z njim dihati. Dobre uspehe je imel dr. Mechner tudi pri seneni ržlici in posebno pri kihalnem nahodu. Tu morajo pacienti kihneti pogosto 40 do 50-krat zaporedoma, toda po obravnavi z viperinom jim ta dražljaj premine. Mechner je zadnje leto zdravil več sto pacientov z viperinom in dosegel v pretežni večini primerov popolen uspeh.

Električna smrt za pse

V Earlefieldu na Angleškem so v neki živalski kliniki zgradili pesjak, ki s pomočjo elektrike ubija pse brez bolečin. Pes stopi v hišico s kovinskim trakom okoli vratu namesto z usnjenim in na zadnji nogi ima pritrjeno verigo. Ker je strop kočice električno nabit, se kontakt izvrši avtomatično in smrt nastopi prej nego v sekundi. Uporabljajo tok 2400 voltov in društvo za varstvo psov v Earlefieldu, kjer so preizkusili to napravo, je izjavilo, da je ta način ubijanja psov najbolj usmiljen.

Pred dvajsetimi leti

(Iz Prosvete z dne 4. novembra 1916.)

Domače vesti. V Grossu, Kans., je neki Italijan na lovu obstrelil rojaka Fr. Medveška v desno roko, katero so mu morali zdravniki odrezati.

Iz gl. urada SNPJ. Tajnik Verderbar poroča, da je jednota v tem tednu dosegla tristo št. društvo. Društvo št. 300 se je ustanovilo v Bradocku, Pa. Od 1. januarja t. l. je bilo ustanovljenih 52 novih društev in članstvo je naraslo na 14,500.

PROSVETA
THE ENLIGHTENMENT
GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Manuscripts to be forwarded to the editor in care of the editor, 300 North Dearborn Street, Chicago, Ill. No return for proof. Manuscripts must be accompanied by return address and postage stamps.

Subscription rates: for the United States (except Chicago) and Canada \$2.00 per year, Chicago and Cleveland \$3.00 per year, foreign countries \$2.50 per year.

Advertisements: for the United States (except Chicago) and Canada \$2.00 per year, Chicago and Cleveland \$3.00 per year, foreign countries \$2.50 per year.

Address for the editor: PROSVETA, 300 North Dearborn Street, Chicago, Illinois

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Namen ne posvečuje sredstev!

Star jezuitski izrek (jezuiti ga sicer odklanjajo, toda zgodovina jih pobije vsak hip) je: "Namen posvečuje sredstva". Z drugimi besedami: če je namen dober ali svet, je za doseg tega namena vsako sredstvo dobro ali sveto. To se pravi: če ne morem zlepa pridobiti trmoglavih ljudi za svojo dobro idejo, o kateri sem prepričan, da je najboljša pod solncem in prinese vsem ljudem srečo, jih prisilim zgrda, s pestjo in šibo, in če se mi kdo zoperstavi, ga ubijem, ker smatram, da je to dobro.

Razume se, da je na ta način upravičen in opravičen vsak zločin, naj bo še tako velik in ostuden. In res so se v imenu "dobrih" namenov, ki so nastopili in še danes nastopajo pod firmami raznih "večnih resnic", dogajali skozi stoletja in še danes se dogajajo največji zločini: barbarske vojne, terorji, mučenja, masne eksekucije, prevare in šikane. (Najnovejši primer je civilna vojna v Spaniji, katero so izvajali fašisti in katero blagoslovila katoliška cerkev, ker je namen te vojne v njenih očeh dober!)

Ni treba, da bi bili jezuiti sami odgovorni za ugotovitev infamnega pravila "namen posvečuje sredstva". Cerkev kot celota ga dosledno izvaja v praksi, odkar obstoji. Cerkev ima sicer za svojo čredo cele vence zapovedi in prepovedi, kaj je dobro in kaj je slabo, ali vse te zapovedi in prepovedi je vsak hip postavila na glavo, da je bilo vse slabo — dobro, kadarkoli je šlo za utrditve ali raztegnitve njene oblasti. Najstrašovitejša in najkrvavejša vojne so bile upravičene, kadar je šlo za vero — najgroznejši terorizem (sveta inkvizicija) je bil opravičen, kadar je šlo za pobijanje "krivoverstva". In ne samo katoliška cerkev. Tudi protestantske sekte so se z malimi izjemami držale tega pravila; držalo se ga je tudi muslimanstvo in sploh vse militantne religiozne organizacije vseh časov.

In ne samo verske organizacije. Sistemski državne organizacije, naj so zgrajeni na verski morali ali posvetni etiki, niso nič bolji. Zločini posameznika niso zločini za državo! Za obstoj države je vsak zločin dovoljen. Prav tako za privatne ekonomske organizacije, katerim je za ohranitev njihovih interesov vsako, še tako umazano in nepošteno sredstvo dobro in sveto. Celo v moderni demokraciji persistira navada, da si mora človek pomagati s pestjo ali vsaj z zvijačo, kadar odprve argument.

Materialistična ali svobodnomiselna šola (pojmovanje življenja v luči razuma in znanosti), iz katere izvirajo vsa moderna delavska gibanja, odločno odklanja infamno pravilo, da namen posvečuje sredstva. Ta šola uči, da vsa človeška zla izvirajo iz ignorance, ignoranca se pa ne more pobijati s fanatizmom, ki je sam sinteza ignorance, temveč edinole z izobrazbo in znanostjo. Zločinov ne bodo nikdar odpravili, dokler jih pobijajo z zločinstvom! Surova sila izziva le novo surovo silo!

Dokler je na svetu masna ignoranca, toliko časa bosta tudi strupeni fanatizem in oborožena sila — in toliko časa ne bo svobode in blagostanja. Fanatizem je vsako sredstvo dobro za doseg njih cilja — in prvo sredstvo, ki se ga običajno poslužijo, je laganje, obrekovanje, zavijanje dejstev in potvarjanje dejstev, nar kar sledi terorizem. In brško udarilo skupaj dva ali več nasprotnih si fanatizmov, je vojna neizogibna. Na svetu pa ni tako velikih hudo-delecev, ki ne bi znali na vse prefrigate načine prikazovati svojih hudodelstev za največje, najboljše in najslavnnejše čine. Namen posvečuje sredstva!

V delavskih gibanjih vseh vrst je tudi več ali manj fanatizma, z drugo besedo ignorance. Tem fanatikom gre vse prepočasno — in ker noče iti gibanje zlepa brž naprej, bi moralo iti zgrda. Ker so sami nevedni, ne vedo, da je ignoranca glavni vzrok počasnosti, in namesto da bi podkurili masi z izobrazbo, ji podkurijo s hujskanjem k nasilju. Edino ignoranti in fanatik odobravajo nasilne čine, ki se dogajajo v stavkah in drugih oblikah borbe, dasi isti sapi ogorčeno obsojajo slične čine nasilja pri nasprotnikih.

Bojujmo se z razumom. Iščimo resnico. Spoznavanje resnice je izobrazba. Potrpijo z izobrazbo. Bolje — nobena zmaga, kakor usiljena in prigrlofufana zmaga, ki se prej ali slej maščuje nad zmagovalci in jih pogubi, ljudstvo pa ostane tam, kjer je bilo, v — ignoranci.

Le izobraženo ljudstvo je sposobno za zmago, za pravo svobodo, demokracijo in blagostanje, ki prinaša srečno življenje.

FLASHES

CHICAGO—Extensive plans have been made for the 11th anniversary supper meeting of the Pioneers to take place Saturday, Nov. 21, at the SNPJ hall. It will be free to all members. A fine program is taking shape and dancing and a social are also on the card for that evening.

A short meeting will precede the supper where only the most important business will be transacted and where we expect to initiate at least a half dozen new members. We want every member to take advantage of this opportunity to participate in a genuine Pioneer reunion to rekindle the fire of Pioneer devotion and to push forward for even a mightier and more influential Pioneer Lodge.

A special message is being sent to every Pioneer member with instructions about the supper meeting. It is absolutely necessary that all who will be in attendance return the reservation card to Louise Karun so that we will know how many to prepare. We can make this truly an enjoyable party. Take note that the next meeting will be a supper meeting and that it will take place on Saturday, Nov. 21.

THE PIONEERS PRESENT: Steve Palla and His Orchestra, on Dec. 5, to the many dancefolk of our community. A new orchestra, composed of tried and experienced players, who will make good, we are confident. Tickets are out. All members are urged to participate and to assist in the promotion of the dance. A positive way to make the venture successful is for each Pioneer to attend and bring along only one friend apiece. In the past, we relied very little on the members to be present but now we must become firmer and stress the need for every member giving a helping hand. Let's show up some of our old technique in running dances. With the proper assistance it can be a glamorous tribute to our old Pioneer spirit.

We report, sorrowfully, of the loss of one of our Pioneer members, John Kampelich, an agent of the Conard Line, who will be remembered as the assistant promoter of the SNPJ excursions to Europe a few years ago, died a week ago Sunday, at Montreal, Canada, where he was stationed by his company. His body was removed to Calumet, Mich., and Lodge 62, SNPJ, asked to fittingly participate in the burial services. Bro. Kampelich was a splendid performer in all that was good—Word came to us that *Amelia Omahs Tratar* lost her father and made the trip home to Kansas for the funeral.—Bro. William Arbans drove to Calumet, Mich., for the funeral of Bro. Kampelich.

One of our readers inquires if the Tennessee Valley Authority (TVA) isn't Socialism and if it is, why do we opposed Roosevelt for reelection? While it is true that the fundamental background of Socialism is public ownership and that Pres. Roosevelt's TVA can be considered a step in the direction of Socialism it is also true that Pres. Roosevelt did not bring about the TVA in order to help bring Socialism, but rather to electrify rural districts into which private interests dared not venture because of the tremendous original cost. His TVA only proves how necessary Socialism really is. We're not nearly as much opposed to Pres. Roosevelt as we are to the rotten depression ridden, war torn, poverty in the midst of plenty, exploiting, capitalist profit system which he upholds. To us Pres. Roosevelt may be a well meaning person, and he most likely is, but the times demand a change from the greedy dog-eat-dog system to one of a cooperative commonwealth and anyone who has the power and fails to use it towards that end deserves due criticism.

Our sick list has swelled again. Louis Groser, Jr. has undergone an operation for appendicitis and is recuperating at the Frances Willard hospital.—Mary Matjasic, 2910 N. Talman ave., Rose Vesovicak, 2815 S. Karlov ave., Mary Divjak, 2814 S. Lawrence ave., Ralph Townsley, 2334 S. Ridgeway ave., and Frances Zela, 3828 S. Lombard ave., Berwyn, are the other sick members.

What of this Social Security about which we heard so much? Is it all right? We are asked. In principle, that is another Socialist plan and reform demand. Not the way Pres. Roosevelt placed it on the statutes. As it is now constituted it needs revision. The workers should not be made to pay for it. Benefits should be increased. The upper income brackets should be taxed to supply the funds and all in need, regardless of their standing, should be entitled to receive the benefits. Who is going to be the ten million or more unemployed who are unable to earn and pay their weekly premiums to accumulate their needed reserve? In principle that's another step in the direction we'd like to go, but far inadequate and too much capitalistically minded, in trying to spare the ultra rich.

be known as Mrs. Robertshaw. Congratulations!—You should know that John Peteruel, Jr. has been very busy nights of late. He's been parading up and down the floor with his youngster.—Henry E. Lind is a recent addition to our Pioneer family but he got into the spirit at the first meeting and on Nov. 21 we'll have three other young Linds with us. We're grateful.

All who can help in preparing a worthwhile Xmas Juvenile Program should get in touch with Donald J. Lotrich. If you know of some youngster who can perform reasonably well, let us know about it. We prefer members, but an occasional non-member will be accepted too, because it will be no job to get such talents to join us. **WE NEED TALENT.** Help us out. Notify Don Lotrich at Rockwell 8426.—The date of the program is Dec. 20.

A very important event for our young folks in the Midwest will take place on Nov. 14 and 15 in Chicago. We are, or at least ought to be, interested in knowing how to make "a more secure future" for ourselves. That shall be the topic of discussion at a two day conference. We will only be able to touch a few of the problems on our vast subject. Those which concern us most and with which we should have most to contend including fraternalism and its relationship to the labor movement. Able, indeed, well informed speakers have been contacted to open discussions. They are, Paul Porter, well known unionist, Albert Goldman, famous "crim-syn" lawyer, Prof. Maynard C. Krueger, a brother member and instructor of economics at the U. of C., Fred A. Vider of the SNPJ and E. Cowling, nationally recognized authority on cooperatives. Our young folks are asked to attend. If you can come notify John Rak at 2301 S. Lawrence ave. D. J. LOTRICH, Lodge 559.

Jolly Allis Lodge

WEST ALLIS, WIS.—Hado, folks, and here once again, it's "Snippy" on the line. Well, and what's new this time? Before saying any more I want to tell you that I am very sorry for missing out on my turn to write a few weeks ago. However, I had a good alibi. Nevertheless, I saw to it that I didn't fail you people this time.

Some reminders for you to refresh your minds as to the coming affairs. Nov. 8, the elderly Lodge 104 is holding that good old-fashioned, dance. Yes, sir, you all attended one before. They are holding "Vinska Trgatev" dance at the Labor hall. The admission is 25 cents, and to suit you all they are having the famous old country dances. Why not attend an affair like this one? Join in with the elderly people for once, and have a good time. Speaking of this sort of dance I want to remind J. Bohle that special agents were hired to see to it that no one tries to put the wool over their eyes. Best of luck, for I hear Joe is pretty shy at this. So Labor hall is the spot for next Sunday.

Next Wednesday we have our monthly meeting. It's well near the end of the year. So some of you who did not come at all so far, plan to attend the last two meetings. As I hear we are again going to have some sort of an after-celebration after the meeting. So again I say, don't forget the meeting. Don't worry, I'll be there this time. I'll put on that story of "I got to work overtime tonight, honey." Oh, yeah, it works every time, I hope.

Maybe we will have another member in our lodge soon. Well, well, that's fine. Anyway I want to congratulate Mr. and Mrs. J. Grahek on the birth of a baby girl not so long ago. The members wish to send their congratulations. As you probably know, they are way out west in Glasgow, Montana.

This may be a peculiar place to advertise a dance for the east, but all you folks out there make sure to attend the Morning Stars' Dance on Nov. 7. Sorry that we cannot come to that affair. At least I know of one person that would like to go there, but after all a 799 mile journey is a 700 mile journey. Well, Julia, when you come down here next Labor day, all will be made up, or something.

Now for some good news. As you all probably know, Jolly Allis has two teams entered in a Bowling League in the city. A No. 1 team and a No. 2 team. The No. 2 team is supposed to be a shock troop for the other team, but the way things are going now, it's just the other way around. So we lead the first team by three games, and also stand second in the race, whereas our best team is holding up the rear. Last Tuesday's first team was going to give us a kicking but when, we went to town and beat them two out of three, and what our faces they had when we were through with them. E. Ter-

MOHAWKS

LA SALLE, ILL.—As it was reported previously the Mohawks will sponsor their first fall program on Nov. 14, 1935, at the Slovene Dom. A feature of this program will be the showing of the SNPJ films. A one-act play entitled "When the Wife's Away," under the direction of Agnes Dular, will be presented. Dancing will follow in the lower hall.

A Call to Action
The success of the program will depend upon the cooperation of all members. Members are reminded that there is still one week in which to dispose of all unsold tickets. Those desiring more tickets can obtain them from the undersigned or from the secretary. This also applies to the tickets on the Mixmaster. Our programs in the past have been well attended, so let's not all fall down this time.

Our next regular meeting will fall on Nov. 12. A large attendance is desired as much important business is to be discussed. Refreshments and dancing will follow the business session.
LUD VOGRICH,
Lodge 573.

Lodge 292

AVELLA, PA.—Ladies and gentlemen. This is station S-N-P-J 292 broadcasting from Avella, Pa. Flash! The greatest news ever. What? A Thanksgiving Dance given by the Ladies' of SNPJ lodge 292 on Nov. 26. If you want to have the best time you've had for ages don't forget to mark Nov. 26 at Avella as a red-letter day and we can assure you that you never will regret it.

There will be plenty of entertainment to keep you busy during the whole day. During the afternoon there will be bowling for plenty of chickens and you're sure to get one. There will be a prize given to the lady with the highest score and another for the gents. There will also be given a door prize to a lucky person and it might be you.

There will also be Polka dancing for the young and old during the afternoon (2 to 7 p. m.) And one of the highlights will be the kranjske klobase and you've never tasted kranjske klobase until you've tasted the ones that our excellent cooks make. And a special treat for you men will be home made cake. And the last thing on the program, ladies and gents, will be dancing from 8 till 7 to the music of a well known orchestra.

We've had the pleasure of being guests of many lodges and can say that we've never been disappointed, but we don't believe we've had the pleasure very often to act as hostesses to the lodges of this vicinity. At this point we wish to thank Sygan for their hospitality and the good time shown to us at the Harvest Dance Oct. 17. We wish to extend an invitation to Sygan, Canonsburg, Burgetstown and the rest of the lodges from this vicinity. And we know that we will be seeing your smiling faces on Thanksgiving day. And again we say you'll never regret it.

These have been the plans to date and any further changes that will be made will be announced during the next broadcasts.
This is station S-N-P-J 292 signing off with another reminder to come to Avella on Nov. 26.
"JOY" and "SMILES."

Lodge 82 Celebrates

JOHNSTOWN, PA.—SNPJ Lodge 82 will observe its 28th anniversary Saturday, Nov. 7, at the Slovene Workers' Home in Moxham with a fitting program and dance. The Singing Society "Jugoslavija" will render a few selections, and Lillian Cheslovnik will give us a tap dance. Then a comedy, "Micka," will be presented. After the program dancing will follow to the tunes of Kozlita's orchestra. Come one and all and have a good time. A MEMBER.

Our Trip to Sharon; Lodge "V Boj's" 30th Anniversary

CLEVELAND, OHIO.—On October 24, Edward Barbic, Anton Sernel, Frank Kovacs, and Miss Kay went to Sharon, Pa. They went to entertain the good old dancers in the Slovene Home in Farrell, and my blood pressure demanded that I go with them.

At 7 p. m. we landed at the Slovene Home. However the lights were out, and when we inquired at what time music starts for dancing, we found the answer to be 9 o'clock. So first we went to Frances Gorenc's, and then back to the Slovene Home for some "good grub."

At nine the dance started and we found ourselves among old and new friends, among whom were: Helen Yenka of Export Pa.; Henry Horvath of Center, Pa.; Mrs. Joseph Kramer-Bozic (at one time from E. Palestine, Ohio); Novak and the Zagor boys from Sharon; the daughter of Louis Kolenc of Durbin, W. Va.; John Pintar of Pittsburgh, and Rose Richter of Universal, Pa. I asked Rose if she knew the Kumer boys, and she said, "Yes; they are my cousins."

MOHAWKS

LA SALLE, ILL.—As it was reported previously the Mohawks will sponsor their first fall program on Nov. 14, 1935, at the Slovene Dom. A feature of this program will be the showing of the SNPJ films. A one-act play entitled "When the Wife's Away," under the direction of Agnes Dular, will be presented. Dancing will follow in the lower hall.

A Call to Action
The success of the program will depend upon the cooperation of all members. Members are reminded that there is still one week in which to dispose of all unsold tickets. Those desiring more tickets can obtain them from the undersigned or from the secretary. This also applies to the tickets on the Mixmaster. Our programs in the past have been well attended, so let's not all fall down this time.

Our next regular meeting will fall on Nov. 12. A large attendance is desired as much important business is to be discussed. Refreshments and dancing will follow the business session.
LUD VOGRICH,
Lodge 573.

Canonsburg Pioneers

STRABANE, PA.—Do you want to have an enjoyable evening, meeting the Pioneers, sampling their liquid refreshments, meet up with the Barroom Barons and Baronesses, the members of the Pioneer Girls' Club and dancing on a newly refinished hardwood floor? If so, attend the Pioneers' dance November 21 at the SNPJ hall. Joe Pape and his orchestra will play for the dancing and the Pioneers will be on hand to take care of you, so make it a point to be there.

November 7 will find active Pioneers at Pittsburgh attending the Morning Stars' Eighth Anniversary Dance. Congratulations, Pittsburgh, on your Eighth Anniversary. May you have many more of them.

And again we will impose on the Revelers and their hospitality January 1, 1937, when the E. S. Federation Fourth Annual Bowling Tournament is held. This event is always enthusiastically attended by the Pioneers and again we shall travel to Ambridge, this time determined to take more of the coveted honors, especially in the ladies' division.

On October 21 the Pioneer Girls' Club met at the home of Mamie Progar and enjoyed a Halloween Party. The chief topic of discussion was bowling and two teams were formed, one captained by Frances Florjancic with the following members: E. Graylock, Mary Progar, Frances Podboy, Lucy Koklich, Anna Koklich, Anna Mose, M. Batista, and Mary Tamazine. The second team is captained by Mary Podboy with the following members: Josephine Sweton, Mary Sweton, Dorothy Frankovich, Anna Oravic, S. Nemenovich, Pauline Balsama, K. Yunach, and Agnes Curtis. To date the second team girls are a few hundred points in the lead and are already picking the menu they want the first team to prepare, but perhaps the positions will be reversed by the next meeting.

Bowling honors for Oct. 29 went to Mary Progar with 142 points and Josephine Sweton with 130 points. Are we getting good? Watch us step out at the bowling tournament. How about it, girls?

"Roses and the Bird," violin selections by Frank Slejko, accompanied by Miss Artela, speeches by the Lodge Chairman, John Lokar, president of Lodge "Strugglers," Leopoldina Vosek, president of Lodge "Svoboda" 748, and the principal speaker Frank Zaitz, chairman of the supervising committee from Chicago. A tableau presented by Vineet Coff which includes a declamation "Dokler si mot" by Frank Zaitz and which will be given by Edward Slejko. A singing duet by the Sekun sisters accompanied by Rudy Vidgar, Ukranian dancers: Stella Smagala, Steve Gnoz, Anna Holubiec, Martin Soroka, Komačka Schienka, Honny Viter in a presentation of their native dances. Jadran's men's quartet and ladies duet. Vadnal's musical quartet. To close the program Barbic's Trio will play a Neapolitan peasants' march, "Puniculi Punicula."

Supper and refreshments will be served in the lower hall immediately after the program.
Dancing will be in the evening to Barbic's orchestra in the upper hall, and Slovene Band Bled in the lower hall.
Admission to program and dance is 50c and to dance alone, 25c.
FRANK BARBIC, Lodge 53.

You Are Invited to Attend
the
30th ANNIVERSARY CELEBRATION
of Lodge "V BOJ" No. 53 SNPJ
to be held at the
SLOVENE WORKERS' HOME,
15335 Waterloo Road, Cleveland, O.
Sunday, November 8, 1936
PROGRAM BEGINS AT 2:30 P. M.
Admission: For Members FREE—All others 50c
For Dance only 25c

Good Orchestra Refreshments of all kinds
A cordial invitation is extended to all members and friends!
COMMITTEE

Comments: The initiation of the three new members, Anna Oravic, Anna Mose and Mildred Batista, a hilarious event. J. Sweton and A. Mose winning 1st and 2nd prize in the apple eating contest. Mary Tamazine absent when the roll was called. Delegates to the Federation conference, Mary Progar, Mary Tamazine and Mary Podboy, unanimously agreeing on one criticism of the federation, that they opened the meeting promptly just once.

Plans for the 10th Annual Christmas Dance, Dec. 25, are already being formulated by the entertainment committee.

Two well known Revelers seen in Strabane, Oct. 24, apparently enjoying themselves. The symposium idea sponsored by the educational committee of the E. S. Federation sounds interesting if it will only work out successfully. Pioneers attending out-of-town dances are asked to get "throw aways" from Frank Tomasic, advertising our Nov. 21 dance. And, so after a hard evening of bowling and trying to write a readable column, this committee is of the opinion that it is time to retire.

Members on the sick list are Gvedon Chesnic, Rudolph Tomasic and Margaret Frankovich. P. C.

Why I Wrote the "Cradle of Life"

By Louis Adamic

Here is a glimpse into the motives and circumstances of an author writing a book, which—like Mr. Adamic's previous work—has lately received much critical praise here and abroad. One reviewer called it "a hymn to a peasant mother" and the author says that's what he intended it to be: a song for his own mother.

MY YEAR'S visit to my native Jugoslavia in 1932-'33 was, for me, the richest, most important experience of my life. I certainly was not fully cognizant what had happened to me, inside of me, when I wrote about my trip in *The Native's Return*, which appeared early in 1934, and—to my pleasant surprise—became a year-long best-seller.

This may surprise some of the readers of that book; but, as I now see it, *The Native's Return*—in spite of all the critical praise and popular approval it received in America and abroad—is not an entirely successful, adequate book. I had so much material, both in my head and in notes, that I could easily have made it into a work of several volumes, totaling one or two thousand pages, instead of a mere 370.

For a time I felt annoyed with my "Jugoslav material" and said to myself I would not bother with it any more, and, to show I was not dependent on it, in 1934 I wrote *Grandsons*, a story of American lives. But, the "Jugoslav material" kept bothering me more and more. By-and-by I realized that it was so vital it would never give me peace till I told everything I knew and felt about those regions and people now included in Jugoslavia.

After *Grandsons*, which appeared early in 1935, I gave this problem a good deal of thought. I gradually evolved a plan to write a series of mainly fictional narratives against the actual historical and geographic settings of the South-Slavic countries; of which series, when completed, *The Native's Return* would be a sort of General Preface. The series, as I saw it, might run to three or four, possibly five books, each complete in itself and independent of the others, but all related in subject matter, treatment and purpose, and ultimately, perhaps, to have a collective title.

The plan, as I pondered it, frightened me a little. Could I carry it out? I was thirty-seven; how much longer had I to live? It might take me fifteen years, for I was deeply interested also in America and wanted to write a few more books about this country, too. Could I do one book of the Jugoslav series this year, then rest and travel a year, then turn out a volume on America? Well, I could try.

In the spring of 1936 I spent a good deal of time with Makso Vanka, an artist I had met in Dalmatia in 1932 and grown to love. He had recently arrived in New York with his American wife Margaret and their little daughter Peggy, who is a native of Croatia. I had mentioned them briefly in *The Native's Return*. Now Makso and I walked around in New York, motored to Washington and through Pennsylvania and talked; I explained America to Makso, who had never been here before, and Makso telling me the story of his life, snatches of which I had heard already in Dalmatia.

Makso Vanka, now in his midforties, has had a most extraordinary, almost fantastic life, stranger and more bizarre than anything ever invented by any fictioneer; and, listening to him, I decided I would use his story as the base for my first book in the new series. Makso had no objection, and in the summer of that year my wife and I settled in a house in Connecticut and I wrote the first draft of *Cradle of Life*, running to some 160,000 words, in three months. By the end of that period I found myself on the verge of a nervous collapse due to overwork and was compelled to leave the script alone for several months. I wrote it last spring in trains and hotels during a two-months lecture tour which took me from New York to California, and in June it was ready for the printer.

Much of *Cradle* is based upon the story of Makso, who is an illegitimate son of Austrian nobility. The chief character in my book, the peasant woman Dora, is the actual Dora of Croatia who raised Makso, plus my own mother, of whom I have told briefly already in *Laughing in the Jungle* and *The Native's Return*. In *Cradle*, Makso's Dora and my mother are fused into one person, whom I describe—beginning on page 397—as follows:

"Now, in her middle years, her person was being enveloped in a subtle air of dignity. She was a woman functioning! She was keeping me alive, and probably did not realize it. If she did, she did not give herself any special credit for it. That was her natural, inevitable business. She could endure almost anything. . . . A peasant woman, she had been close to life's realities, which were amalgams of suffering and joy, defeat and triumph, growth and decay; and life to her was almost synonymous with death, though she never thought of either. . . . Without her realizing it, she was capable of almost anything. She was like the odor of her person,

which was a fusion of many smells, good and bad, pleasant and disagreeable, but together really neither. . . . In the fundamental texture of her make-up, she was deeply harmonious, simple and sound, deep, mysterious, and eternal, like a lump of clay or ore, or a rock or any other basic raw material. . . . She was Zagorje—Croatia—the Balkans—humanity in struggle. In her was a stamina and a blind patience; a powerful river-like purpose and process; a well-nigh physical religion that had no connection with theology and miraculously transcended crises in herself and others. . . .

I have before me clippings of several reviews of *Cradle of Life*. Some reviewers and critics seem to have stumbled over what is technically known as the "form" of my book, not realizing that I have no attachment to the conventional literary forms, and that my purpose in *Cradle* was not to write a regular or ordinary novel. The book-stalls already groan with them.

Louis Gannett, writing in the New York Herald Tribune, "got" *Cradle of Life* fully. He visited my mother in Carniola last year. Henry Tracy, a Los Angeles critic, recognized in Dora "the big, vital, primal mother who alone can rekindle in a broken body (and do I mean by this the modern world?) the desire and the will to live. . . . Dora is a figure in literature. She is the great mother." She is the cradle of life. The earthly beginnings of everything human. William Soskin, in BOOKS, also caught my story entirely and called it "a hymn to a peasant mother. . . . a song for Dora," which is putting exactly what I meant the book to be.

Of course, to make it that I had to make it several other things, which let me enumerate as briefly as I can. It is an invitation to feel and think; a study of an extraordinary childhood, of wealth and poverty, of Good and Evil, of crime and punishment, of the creative principle operating in man, of the so-called "gift of sympathy"; a criticism of the Austrian nobility and a hint why the great Hapsburg realm had to collapse; also a hint of the impending Age of the Slave; an argument that life is a process and that man is just beginning to live on this earth; a scheme within which emotions and ideas attain balance; and a speculation as to where lies the future of mankind.

Perhaps this is too much to be successfully dealt with in a single volume of 468 pages. I don't think it is. Books should be rich and solid; not mere means of escape, but designed to change the world. They should not be, as so many are these days, little vessels containing "modern" poisons of superficiality, as Henry Tracy calls them, but the means of tapping "the reservoirs of faith and courage and the will to live"—for large sections of humanity are bent on mass suicide. What else can one see in the world's current rush toward another war?

Cradle of Life is my fifth full-length book, but in it I think, I am just beginning as a writer. It is my best book so far.

Pioneer News

A COMING EVENT

CHICAGO, ILL.—Boy meets girl! Where? At the SNPJ hall. When? December 5. Why? Because it's the first dance of the Pioneers in their 11th year.

It seems, upon looking back—that it is hardly possible for one year to have elapsed since the celebration of our 10th anniversary—a memorable affair. However, by the realization that our 11th birthday is to be celebrated this month, we can only look back at the progress we have made in the past year—a steady upward trend of which we are proud.

Pioneers' 11th birthday will be celebrated this month and on December 5 will be our first dance in our 11th year. It is imperative for every member to be present so we can start off a new year with a bang!

The trend, now being revived of neighboring lodges to attend dances, seems to have proved very successful this year. Much inspiration and enthusiasm is aroused by these visits from out-of-towners, so we are looking forward to seeing them December 5. But especially to the Pioneers are we appealing to put their best efforts behind this pre-holiday dance and make it successful.

Under the atmospheric roof of the SNPJ headquarters hall, you will be able to dance to the music furnished by Steve Palla, a union orchestra. Steve Palla and his orchestra are newcomers to our midst. We've our dance committee's assurance that they're extra good. Admission is only 50c with courtesy ticket.

Don't forget! You've a date December 5 with us at the SNPJ hall. For the Committee,
ERNESTINE JUGG, Lodge 559.

Women's Round Table

NEW YORK.

Dear Round Table:—Have noticed a comment on Miss Welshimer's column writings about women in your weekly space of Prosveta. These would-be liberal and modern feature writers who seem to do much guiding of thought among women readers, cause me—to use plain English, a pain in the neck. They all have a more or less satisfactory position in the present setting of the World; therefore, they really strive for nothing more than dressing up old ideas of womanhood into modern outfits, thus regarding themselves as "new women" of the present era.

Now, Miss Welshimer is a poet of some truly lovely lyrical poems about love, flowers, desires of young hearts, sweetness of home, and such. To that part of her talent, I have often turned my mind and heart, but her column writing is something else. In it she is supposed to be a woman of an above-average intelligent understanding of the present-day world ideas and doings, yet, as the majority of the rest, she is only an average chatterer for her bourgeois class, discussing the manifold petty problems of theirs, with which, the world, being torn and divided between Democracy and Fascism, could hardly be bothered.

Truly, one could dismiss them all at that. But they take the liberty to define and dress for display and comment ideas which affect and concern deeper streams of thought and human activities—and that is disgusting! Patriotic ladies of old Rome, too, staged a colorful revolution once upon time for their privileged rights, but those same women could, and did daily, witness the whipping of their slaves with proud dignity and calmness.

The hint is, of course, that unless we, who comprise the root and core of humanity, on the right and left, criticize, comment, follow, and view with interest the turbulent happenings, struggles, and fights of the

world for the bare right to live as human beings—men and women—we are likely to be shown a false and deceiving picture of the basic ideas of things most important to the real progress of man. The bourgeoisie class has fought, to be sure, revolutions and opposition of the nobility, but it has made itself comfortable really at the expense of the then enslaved, enserfed, and ignorant PROLETARIAT. And they still look down on us, which fact should never be overlooked by the modern, machine, soil, our daily needs, and the exploiting class-feeding worker!

Elsie Calkar, in her articles, invites me to say something to the my once-constant pale in many activities. Yes, I often think of you, Friendly City fraternity. I read, I believe, every article contributed by anyone of you. I have always been proud of the fact that I, too, have had the privilege and opportunity to help organize you into a happy group of fraternally-minded young folks. I dare presume, that besides the basic need and purpose of the Lodge, it also helped create a mutual social and friendly spirit among you.—I'll see to it, the next time I visit Pennay hills, that an affair of yours will have been arranged at the time. Then we shall have a grand time as so often in the young days of your Lodge.

ANNA P. KRASNA.

The above response comes from the comments in this column of October 21, pertaining to Miss Welshimer, who arrived at the conclusion that Spanish women are fighting for fascism. It takes more than a juggler of words to write worthwhile articles—a fact which most American newspapers have conveniently overlooked. And now, how about an expression of opinion from some of the rest of you? Surely you have encountered some person, argued with some opinion, or read some statements that you have reacted to in some way. Send them in.—M. J.

story been added but the interior as well has been completely remodeled making the home of the SNPJ a modern place in every respect. We are justified in feeling proud to be able to possess such a wonderful home office and it has been possible only through the loyalty of the members and the untiring efforts of the men whom we have chosen to handle the affairs of the Society.

But the time came, much too soon, when it was necessary to get back home. However, I got to stay longer than I anticipated, because of bad flying back East and I had to spend another night in Chicago which I didn't mind in the least. My only regret was that I didn't have another week left or that I didn't get my vacation a week later so that I could have attended the Eleventh Annual Pioneer dance. Nevertheless, I immensely enjoyed my brief visit in the Windy City and am looking forward to my next trip which I hope isn't too distant.

In conclusion I want to express my most sincere appreciation to Bro. Vider and the SNPJ personnel for all the courtesy extended me, Mr. and Mrs. Frank Sodnik, whose acquaintance I enjoyed making, and everyone else instrumental in making my vacation so pleasant.

My special thanks go to Mr. and Mrs. John Rak Jr., who furnished me with the most comfortable sleeping quarters and the most delicious and appetizing meals that I had during the whole time away from home. Their hospitality was superb in every detail and I hope that the time will come when I will be able to reciprocate. Their place is one that I won't forget when traveling again out that way.

JOHN KOBE JR., Lodge 739.

The Upper Crust

"Be careful you don't catch pneumonia, dear."

About This and That

A MIDWEST EDUCATIONAL CONFERENCE

CHICAGO.—When you will read this you will already know the result of one of the most inane political campaigns in the history of this nation. Regardless who will occupy the White House for the next four years, the profit system will be well protected. This assurance was given us by the standard bearers of both old parties. If you like it or not, the real victor inevitably is the Wall Street. This will continue to be so till the working people form their own political party and gain the power of the state for themselves.

How the working class can secure power and create a better, more secure life for itself will be discussed on Nov. 14 and 15 at the midwest educational conference in Slovine Labor Center, 2301 S. Lawndale ave., Chicago. At this conference a group of young men and women of Yugoslav extraction will gather from Chicago, Milwaukee, Waukegan, La Salle and Springfield for a day and a half of solid thinking and discussion. The conference is being arranged by the JSF Committee on Youth, consisting of John Rak, Donald J. Lotrich and Anton Garden, all active members of SNPJ.

The broad subject for discussion will be: The Road to a More Secure Life for Young People, a subject in which everyone performs has a stake. Under this heading will be the following topics:

- Trade Unionism,
- Cooperation,
- Fraternalism,
- Labor Political Action,
- War and Fascism.

Each of these topics is a big subject. However, each will be presented by a competent speaker and an authority on his field. The speaker on the first topic will be Paul Porter, editor of the Kenosha Labor and a prominent trade unionist. For the second topic we have secured Ellis Cowling, author of many pamphlets on Cooperative Movement and lecturer on the subject. He hails from Indiana. Fred A. Vider, supreme

secretary of the SNPJ, will speak on Fraternal Movement, Professor Maynard C. Krueger on Labor Political Action and Albert Goldman, prominent labor lawyer and an authority on Marxian philosophy, will discuss the danger of War and Fascism.

To each subject the conference will devote about two hours, one hour for exposition, one for discussion. Of course, this may not work out according to schedule, but it gives you an idea of the plans.

The conference will convene at 2 p. m., Nov. 14. The first topic for discussion will most likely be Cooperation as Mr. Cowling will not be able to be at the conference on Sunday. We shall combine education with recreation. Accordingly there will be a social combined with dancing on Saturday evening at the Center.

We urge all young men and women in our midwest settlements, especially the active spirits in our various organizations, to come to this educational conference. We are sure it will be educational in the fullest sense of the word, Labor education to be sure, therefore different. Different in this case means interesting. We shall appreciate if you let us know of your participation in advance. Send a card to John Rak. If you cannot be present Saturday afternoon, come for Sunday sessions. Saturday's session will start promptly at 9 o'clock. You are invited also to the social Saturday night. No fee or admission. COMMITTEE.

A LITTLE SERMON ON KNOWLEDGE

LOS ANGELES, CALIF.—In my little membership card that I still keep and cherish as a remembrance of the "Chicago Workers University Society" and its brilliant sponsor and lecturer on various topics of scientific work—especially biology and sociology, and later on astronomy—the late Arthur Morrow Lewis, there is an appraisal by him on what the wise and learned men know to be as priceless possession—knowledge.

This little sermon written by him in 1920 and worthy to be passed along, reads:

"The difference between the man who is an animal and the man who is a man, is not a difference of intellectual capacity.

"Modern biology, especially the Mendelian part of it, has shown there is, and why there is, a wide variation in mental powers. It has done this, however, without overthrowing the conclusions of Helvetius (a French philosopher) that in the mass of mankind there is an amazing degree of potential mental equality. This outstanding fact is so striking that it has been made one of the fundamentals of modern sociology.

"The percentage of men and women of genius at one end of the scale, is so small as not to require the fingers of one hand. While the researches of modern psychopathy have revealed a greater range of moron type than had been suspected; their numbers are small when measured in terms of the human race. (My Memo:—I wonder whether certain cycles of years have anything to do with increases and decreases of those numbers of morons, because just now these numbers seem to be on the increase, especially in the Central Europe.)

"The large remaining question is: What is the real difference between the men and women who think, study and acquire a mastery of the science and learning of their day, and the men and women who merely work, eat, sleep, and live generally at the level of the lower mammals?

"That which the one possesses and the other lacks is perhaps best expressed by the word "desire"—the desire to know, or as it is sometimes called, the hunger for knowledge.

"Whatever name you give it, it is the one priceless possession. If it is your great good fortune that this lamp burns in your brain, guard it well, nurse it, feed it, fan it, cherish it. If it flickers out you are back in the carnivora.

"Compared with it the rest of your possessions are dust and ashes." Men and women, workingman and workingwoman, get books, learn from them and get that priceless possession—knowledge. Knowledge will make us free.

Says George Bernard Shaw:

"It's easy, terribly easy, to shake a man's faith in himself. To take advantage of that, to break a man's spirit, is devil's work."

Yes, it's devil's work of the present system of society, to leave man in an impossible situation and then blame him because he does not "make good."

Those who a little earlier complained about poor grammar being used in the first constitution of the SNPJ should be pacified. We know now that the Preamble to the Constitution of the United States has a grammatical error, because it reads "more perfect" government, which is a grammatical error. And how many other errors are there?

FRANK PETERCH, Lodge 402.

The World in Review

By Joel Seidman

The refusal of the United States Supreme Court to grant a rehearing of the case in which it held the New York minimum wage law unconstitutional is just another in a long series of reactionary decisions. The decision in the New York case, which was handed down in a 5-to-4 vote, affected similar laws in a great many other states.

Every worker should realize that it is economic prejudice, and not a prohibition to be found in the Constitution itself, that is responsible for these decisions. When the Constitution was adopted this was a primitive agricultural community, and minimum wages had not yet been thought of.

The fact that the court could split five votes to four on this question, as on many others, is proof that it is the social point of view of a justice that determines his decision on the constitutionality of labor legislation. What we have done is to allow the prejudices of the Supreme Court of elected representatives.

States' "Rights"

The refusal of the court to permit Congress to legislate on economic and social problems is bad enough. As in the case of the NIRA and the Guffey Coal Act., the court can hold the legislation invalid on the ground that these matters are reserved to the states.

As a practical matter, as the justices well know, the states cannot legislate effectively on most present-day economic problems, for the problems are national in scope. Any state that raised its standards too high above the level of its competitors, moreover, might see its manufacturers moving away. For this reason the Supreme Court, when it talks of legislation by the states, is really preventing any legislation at all.

In the New York minimum wage case, however, a state had finally acted. The Supreme Court then held this legislation unconstitutional as well, on the ground that the constitutional clause guaranteeing due process of law had been violated. That clause is so vague that it merely permits the justices to nullify any measure that they dislike.

Amendment Needed

A large number of New Deal measures were held unconstitutional last year, and more are slated to go this year. The National Labor Relations Act is almost certain to be killed, and the Social Security Act may suffer a similar fate.

These nine old men, whose average age is 71 years, are responsible to no one. Six of them are eligible for retirement today, but every one of them refuses to budge.

Some way must be found to strip the Supreme Court of its enormous and arbitrary power, so that progress in peacefully solving our problems may be made. The Farmers' and Workers' Rights Amendment to the Constitution, giving Congress the power to legislate on social and economic problems, is the best means yet suggested.

What About the Labor Movement?

CLEVELAND.—Since the emergence of the industrial revolution some two hundred years ago the problems arising out of employee and employer relationships have grown steadily more complex. Each succeeding generation has brought with it ideas and changes so radically different that it has not been until recent years that we can begin to look at labor and capital and begin to find some evidence of common objectives.

The greatest step toward a more comprehensive understanding of the problems confronting both capital and labor has been gradual development of the workers' alliances or labor unions. Many will disagree with the above thought saying that labor has banded itself in order to present a common front of opposition to capital. From that thought has sprung a good deal of unrest and violence which has marked labor's attempt at progress toward effective organization. What greater evidence can we find that industry has begun to realize the value of employee organization than the efforts of industry itself in sponsoring the so-called company unions, or representation plans? The success of the company unions, in a great many cases, merely goes to illustrate more vividly the inability of labor unions to sell themselves to the great mass of industrial workers.

John L. Lewis' Committee for industrial Organization seems to be taking a firm hold upon the imaginations of labor employed in the mass production industries. Why? Because in it is the essence of the company plans without the fear of possible coercion such as may exist where the management defrays part or all of the expenses in the operation of the plan. In a large utility, where a company sponsored plan has been in operation for a period of four years, the employees had gradually learned how to manage the plan so that within recent months they requested management's withdrawal from the plan insofar as any financial support was concerned. The employee group now finances itself, but still retains the cooperative contacts with management on problems of wages, working conditions and other items involved in labor relations.

I know what the attitude of a large group of SNPJ members is toward company sponsored unions and plans. Much of this attitude is due to the actions of a few concerns who sponsored plans, not for their employees but in an effort to prevent the actions of certain types of agitators. In some instances there have been plans in some industries for many years which have functioned splendidly in the interests of the workers. Here it would be to no advantage for the employees in permitting an outside organization to deal with problems with which they themselves are thoroughly familiar. Those industries which consistently refuse to cooperate with labor can only be dealt with through adequate legislation and consumer education.

Many unions, particularly the older type of craft unions, are dominated by individuals whose sole concern is not for workers, but for their own selfish interests. Before any success can come to unionism, in its attempt to organize industries not now organized, or under company domination, it must prove itself capable to govern unselfishly for the common good.

FRANK A. TRUDEN, Comrades Lodge 506.

Copy-Cat

"I hear that Mrs. Highbride is much disappointed in her husband." "Dreadfully. She understood he was a home-loving man and now he wants to tag along with her everywhere she goes."

SECURE NEW SUBSCRIBERS FOR THE "PROSVETA"

By Harold Magin

In A Giant Skyliner

WEST NEWTON, PA.—The latter part of September I had the opportunity of getting my first real vacation and such being the case, I made up my mind of getting everything out of it that was to be had in the short time allotted me. Never having the experience of riding in a giant luxurious skyliner, that span the country many times a day on regular schedules, I took this opportunity in fulfilling my ambition which was given me along with the vacation and flew to Kansas City, Mo., the home office and Maintenance Base of one of the major airlines of the country by which I am employed.

In approximately 5½ hours from the time we left Pittsburgh we landed in Kansas City, with stops being made at Columbus, Ohio, Indianapolis, Ind., and St. Louis, Mo. It hardly seems all possible when a person stops to think about how anything that weighs almost 10 tons can fly 165 miles per hour (which was rather slow because of the strong head winds encountered) and enjoy the comfort of your easy chair at home when sitting in your seat and watching the clouds go by.

This particular day the air was rather rough which made several of the passengers victims of air sickness and consequently resulted in the loss of their breakfasts. But turbulent air of this kind isn't encountered very often, only during the presence of storms and strong head winds. As for myself, I couldn't very well take it neither, it worked up a cold sweat on me, but after falling

asleep upon departure from St. Louis and not awakening until making an approach at Kansas City, I was in pretty good shape again. However, between Columbus and Indianapolis the air was sufficiently smooth to enable us to eat a very tasty dinner served us aloft by the hostess.

At Kansas City I had the opportunity of seeing what goes on backstage and the heart of an Airline. Here are seen the men who are responsible for the achievements and reputation that air travel possesses and of whom we very seldom read or hear. In one part of the shop is seen a ship being dismantled part for part and being put through the most rigid tests available, and only those parts that survive these tests are put back into the ships. In another part of the shop can be seen the ship being assembled by a number of men, each one specialized in a particular part of the ship's mechanism and structure. Still in another section can be seen the finished job being put through numerous tests and not until it has satisfactorily proved itself airworthy in every respect is it put into service again. And while all of this has been going on, there are men behind closed doors everlastingly experimenting and carrying on research work. The skill and high degree of perfection with which each job is turned out by all these men accounts for the security and safety of air travel and the loss of so few lives of air crashes.

After spending two days in Kansas City, I left on a Saturday morning at 8 and arrived in Chicago at 10 a. m. This portion of the trip was very smooth and much more faster cruising at 225 miles per hour with a good tail wind helping us along. The entire trip between these two cities was flown blind or on instruments, as it is termed by aviators, which made it very scenic at times, especially when flying above the clouds and at times nothing could be seen but a dull gray mass of clouds when flying through them. It was approximately 50 to 70 miles from Chicago, when the pilot began his descent from the 14,900 foot altitude that he was flying, before ground was visible.

Arriving in Chicago brought back memories of the time spent there last November at the E. S. L. conference and the Pioneers' tenth anniversary and it wasn't long until I had the opportunity of renewing some of the acquaintances made at these two memorable affairs. The home of the SNPJ was my first stop only to find the place deserted as it was after office hours when getting there. I then proceeded to the Slovine Labor Center, where I found Jack Rak all wrapped up in his work, and it felt good to get back among my own people once more. Being my first visit to the Center, I was greatly impressed with the place; the Slovine of Chicago should feel proud, which they undoubtedly do, to possess such an educational and recreational center.

Visiting the SNPJ headquarters I was surprised to find that such change has taken place within less than a year's time. Not only has the new

Peggy de Moll, President of the Clerks' Union in Washington, D. C.

The John Smiths

